

POŠTARINA PLACENA U GOTOVOM

DECEMBAR 1931

3 ARHITEKTURA

MESEČNA REVIJA ZA GRAĐEVINSKU, LIKOVNU I PRIMENJENU UMETNOST
MESEČNA REVIJA ZA STAVBNO, LIKOVNO IN UPORABNO UMETNOST

ARHITEKTURA

Mesečna revija za stavbno, likovno in uporabno umetnost. - Naročnina letno Din 120.—, za inozemstvo Din 150.—, posamezna številka Din 15.—. - Uprava: Gajeva ulica 9. Izdaja konzorcij »Arhitekture« (Ing. arch. Dragotin Fatur). - Odgovorni in tehnični urednik arch. Jože Mesar. - Redakcijski odbor Beograd: dr. Ing. arch. J. Dubovy, Ing. arch. M. Zloković, Ing. arch. B. Kojić, Ing. arch. B. Maksimović. Redakcijski odbor Zagreb: arch. M. Vidaković, arch. J. Plčman, Ing. arch. Zemljak. - Redakcijski odbor Ljubljana: Ing. arch. H. Hus, Ing. arch. S. Rohrman, Ing. arch. G. Ogrin. - Grafično delo Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani (K. Čeč).

Mesečna revija za građevinsku, likovnu i primenjenu umetnost. - Pretplata godišnje Din 120.—, za inozemstvo Din 150.—, pojedini broj Din 15.—. - Uprava: Gajeva ulica 9. - Izdaja Konzorcij »Arhitekture« (Ing. arch. Dragotin Fatur). - Odgovorni i tehnički urednik arch. Jože Mesar. - Redakcioni odbor Beograd: dr. Ing. arch. J. Dubovy, Ing. arch. M. Zloković, Ing. arch. B. Kojić, Ing. arch. B. Maksimović. Redakcioni odbor Zagreb: arch. M. Vidaković, arch. J. Plčman, Ing. arch. Zemljak. - Redakcioni odbor Ljubljana: Ing. arch. H. Hus, Ing. arch. S. Rohrman, Ing. arch. G. Ogrin. - Grafički radovi Jugoslovanske tiskarne u Ljubljani (K. Čeč).

Měsíční revue pro stavební, výtvarné a užitékované umění. - Předplatné celoročné Din 120.— do ciziny Din 150.—, jednotlivé číslo Din 15.—. - Administrace: Ljubljana, Gajeva ulice 9. - Vydává Konsorcium »Arhitektury« (Ing. arch. Dragotin Fatur). - Odpovědný redaktor arch. Jos. Mesar. - Grafickou práci provádí Jugoslovanská tiskárna, Ljubljana (K. Čeč).

Revue mensuelle de l'architecture et de l'art. - Prix de l'abonnement annuel Din 120.— pour l'étranger Din 150.—, le numéro Din 15.—. - Rédaction: Ljubljana, Gajeva ulica 9. - Publiée par l'association »Arhitekture« (Ing. arch. Dragotin Fatur). - Rédacteur responsable: arch. Jože Mesar. Travail graphique: Jugoslovanska tiskarna, Ljubljana (K. Čeč)

Monatliche Zeitschrift für Baukunst, bildende und angewandte Kunst. - Bezugspreis jährlich Din 120.—, für das Ausland 150.—, Einzelnummer Din 15.—. - Administration: Ljubljana, Gajeva ulica 9. - Herausgegeben vom Konsortium »Arhitekture« (Ing. arch. Dragotin Fatur). - Verantwortlicher Redakteur: arch. Jože Mesar. - Graphische Ausstattung: Jugoslovanska tiskarna, Ljubljana (K. Čeč).

VSEBINA: Denzler: Zavjetna crkva sv. Antuna u Zagrebu 65/68 Kregar: Naša sodobna arhitektura 68/70 Baylon: Osnova škola u Sarajevu 70/71 Armanda: Projekt hotela u Splitu 72 Maksimović: Vila na Važdovcu 73 Dubovy: Triangulačna tačka grada Beograda 74 Dobrović: Kursalon na pilama u Dubrovniku 74/76 Dobrović: Pozorište u Novom Sadu 76/78 Muršec: Zgrada prof. Palaviccinia, Beograd 78/79 Cota, Petrak: Higijenski zavod u Banjaluci 79/80 Antolić: Higijenski zavod u Banjaluci 81 Kodl: Oceanografsko-biološki institut u Splitu 82 Ulrich: Stanica u Skoplju 82/83 Baylon: Uprava tramvaja u Sarajevu 83/84 Glanz; Grobnica dr. Žerjava 85 Mesar, Spiničič: Iz knjige »Stanovanje« 86/95 Neumann; Interieur 86 Vidaković: Hall vile P. Zagreb 87 Fatur, Kos, Platner: Oprema stanovanja dr. Guzelja 87/89 Mesar: Oprema ordinacije in stanovanja dr. R. Bassina 89/92 Omahen-Serajnik: Bufett, kot dnevne sobe 93/94 H. Hus: Oprema 95 Fatur, Kos, Platner: Skice notranjštine 96

IV. BRUNČIČ

STAVBNI IN POHIŠTVENI PLESKAR IN LIČAR

PRVOVRSTNA IN
TOČNA IZVRŠITEV
PRI SOLIDNIH CENAH

LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA 12

TELEF. 3476

POHIŠTVO IZDELAL

ANTON ZALOKAR

TVORNICA POHIŠTVA

ŠT. VID NAD LJUBLJANO

TAPETNIŠKO DELO

KAREL SITAR

TAPETNIK IN DEKORATER

LJUBLJANA

WOLFOVA ULICA 12

IVAN KREGAR

LJUBLJANA

Zrinjskega c. 3

Tel. 32-41

Izdelovatelj cerkvenega orodja in posode, modernih stanovanjskih svetlobnih teles in okovja. Medeninaste - ponikljane - steklene opreme za izložbe

Popravljalnica, pozlatitev, posrebritev, ponikljanje, oksidiranje

VSA V MIZARSKO STROKO SPADAJOČA DELA • POSEBNO PA STAVBNA • IZVRŠUJE NAJSOLIDNEJE IN POCENI

TVRDKA

L. AHAČIČ

SPLOŠNO STROJNO
MIZARSTVO

LJUBLJANA
PRIVUZ 16 (PRULE)

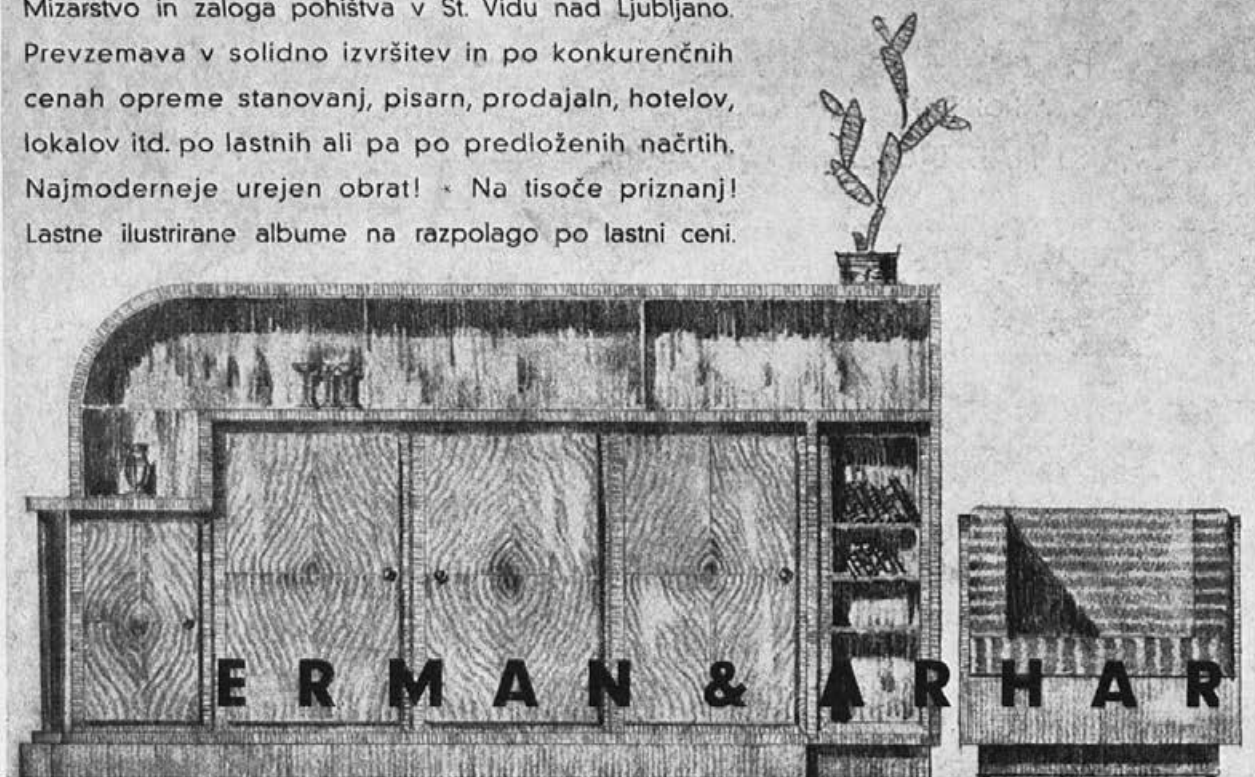
TEL. 27-68

MODERNO UREJENE DELAVNICE S STROJI NA ELEKTR. POGON IN VELIKA ZALOGA SUHEGA LEŠA JAMČIJO ZA DOBER IN SOLIDEN IZDELEK ★★

Pri naročilu se sklicuj na oglas v reviji

Mizarstvo in zaloga pohištva v Št. Vidu nad Ljubljano. Prevezemava v solidno izvršitev in po konkurenčnih cenah opreme stanovanj, pisarn, prodajaln, hotelov, lokalov itd. po lastnih ali pa po predloženih načrtih. Najmoderneje urejen obrat! * Na tisoče priznanj! Lastne ilustrirane albume na razpolago po lastni ceni.

SOBNO SLIKARSTVO
ALBERT ŠPELETIČ

VZORCI NA VPOGLED
 CENE KONKURENČNE
 LJUBLJANA
 EMONSKA CESTA 25

KROMIRANJE

ponikljanje, bakrenje, medenje, oksidiranje in brušenje kovin in jekla

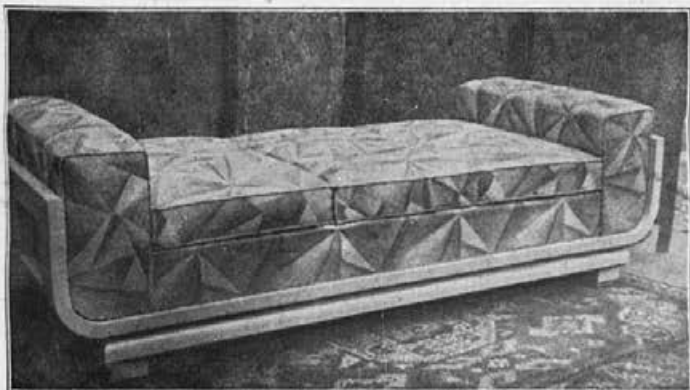
Ograje, pregraje, zdravniško in namizno orodje, avtomobilni in kolesni deli, se kromirajo z večletnim jamstvom proti oksidiranju ali zarjavenju

V. ABERŠEK

prvi jugoslovanski zavod za kromiranje, ponikljanje, bakrenje, oksidiranje in brušenje

LJUBLJANA, Krakovski nasip št. 26

Najmodernejši obrat v Jugoslaviji!

AVGUST KOBILICA

DUNAJSKA CESTA ŠTEV. 25

vhod Dvořakova ulica 3 (dvorišče)

SODOBNO TAPECIRANJE IN DEKORACIJA
STROKOVNO POLAGANJE LINOLEJA

MIZARSKA TVORNICA

**MATIJA
PERKO**

LJUBLJANA VII.

Celovška cesta 121

Telefon šteV. 2372

Izvršuje vsa stavbna dela kakor tudi specialna
smučna okna, izložbena okna, stopnice, lamba-
rije ter opreme trgovskih in drugih lokalov

PREZIDAVE

NADZIDAVE

DOZIDAVE

NAJBOLJŠE S HERAKLITOM — TEL. 2716

PREZIDAVA PODSTREŠJA »SLUŽKINJSKEGA DOMA« V LJUBLJANI

»**MATERIAL**«

TRGOVSKA DRUŽBA Z O. Z.

LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA ŠT. 36

Pri naročilu se sklicuj na oglas v reviji

KERAMIKA tovarna peči

KERAMIKA tovarna štedilnikov

KERAMIKA tovarna kamenine

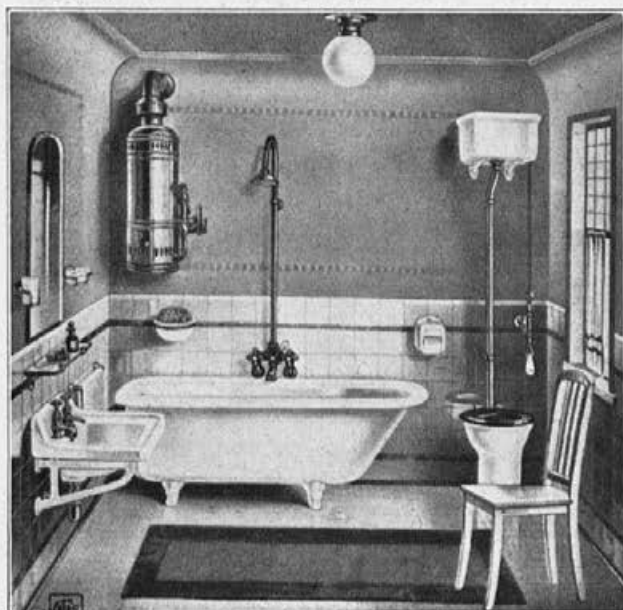
KERAMIKA tovarna
šamotnih izdelkov

J. KLEMENČIČ DRUŽBA Z O. Z. NOVO MESTO

TEODOR KORN, LJUBLJANA

Poljanska c. 8 • (prej Henrik Korn) • Ustanov. 1862

- Krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar
- Instalacija vodovodov in centralne kurjave
- Naprava strelovodov
- Kopalniške in klosetne naprave

Ljubljanski nebotičnik, opremljen s

pomičnimi okni

(Schiebefenster)
patent ŠENICA

Roleti, portali
in gladka vrata
(lastni izum)

JOŽEF ŠENICA

LJUBLJANA

DUNAJSKA C. - BEŽIGRAD 6

Telefon št. 28-71

Paris 1912

Pri naročilu se sklicuj na oglas v reviji

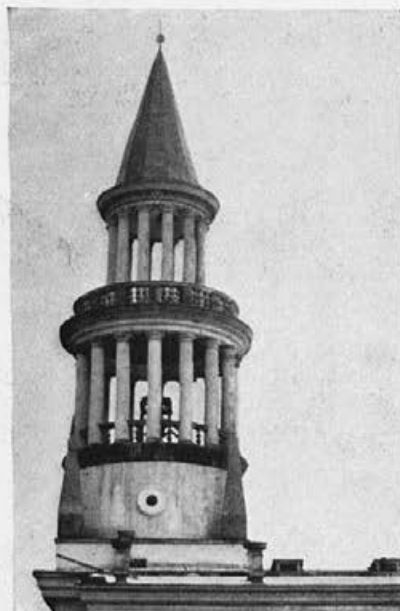
Produktivna zadruga ljubljskih mizarjev

F. Z. Z. O. Z.

Pohištvono, stavbno in
portalno mizarstvo.
Najmodernejše mizar-
sko podjetje na elek-
trični obrat. Za solidno
delo se jamči. : : : : :

Tovarna na Glincah pri Ljubljani

Najbližja tramvajška
postaja MILARNA.
Telefon šte. 2410.
Poštni čekovni račun
šte. 13.997. : : : : :

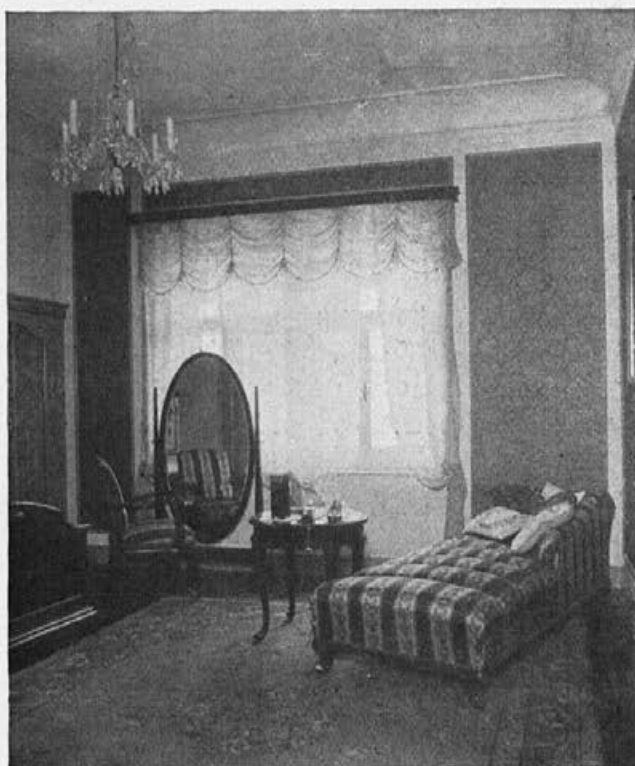
Parna žaga, tovarna domačega furnirja, zaloga raznovrstnega eksotičnega furnirja, trdega prekuhanega lesa za mizarje in vezanih plošč. Izvršuje: moderna in arhitektonska postopja, vrtno lope, paviljone, čebelnjake, ledenice, portale, ostrešja za hiše, vile, palače, cerkve in zvonike, stopnice, tarne strope in tla, ogradija, mostove, jezove, žage, miline, lesene ograje itd.
Telefon int. 23-79. Račun pri poš. hran. št. 14.687

IVAN ZAKOTNIK, LJUBLJANA

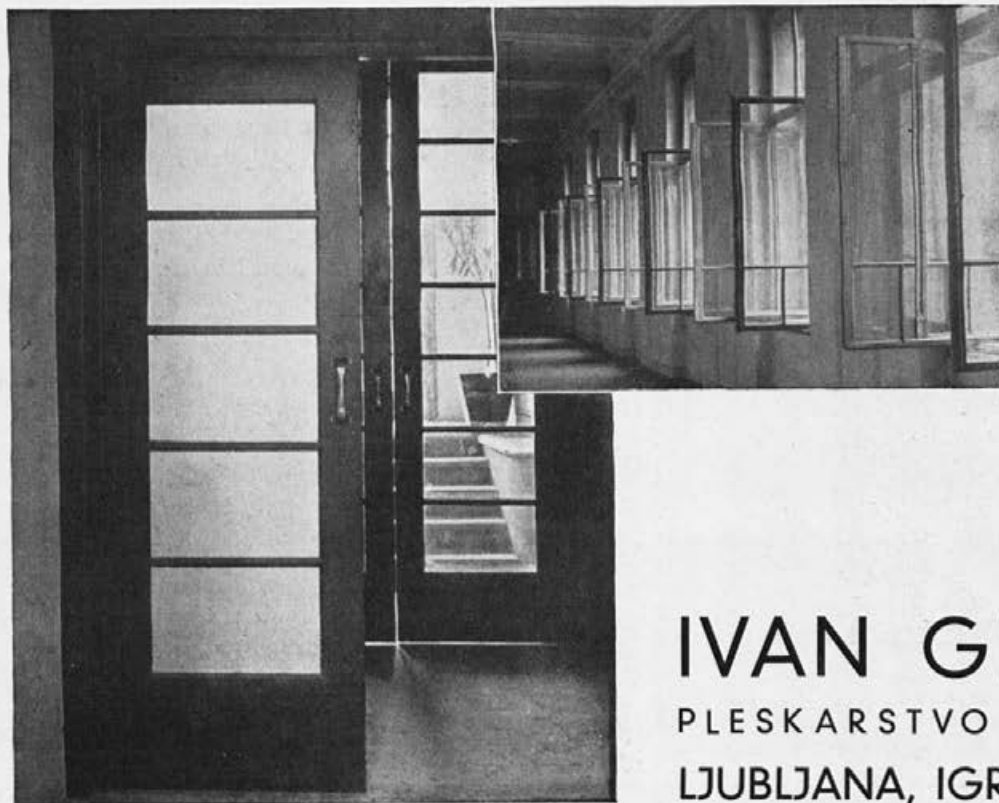
MESTNI TESARSKI MOJSTER IN ZAPRI-
SEŽENI IZVEDENEC KRALJEV. SODIŠČA
KOBARIDSKA ULICA ŠTEV. 45

Ustanovlj. 1880

SPALNICA GOSPE T.
Po lastnih načrtih izdelala
tvrdka J. J. NAGLAS

Pri naročilu se sklicuj na oglas v reviji

IZVRŠUJE VSA PLESKARSKA
DELA V MESTU IN NA DEŽELI
PO KONKURENČNIH CENAH
PRI PRAVILNI UPORABI
VEČLETNA GARANCIJA

IVAN GENUSSI

PLESKARSTVO

LJUBLJANA, IGRIŠKA ULICA 10

**Stuermanova premična okna, državni
nemški in mnogi inozemski patenti.**

**Posebno se priporočajo za hotele, re-
stavracije, vile, šole, sanatorije i. t. d.**

**Premakljiva dela, obojestransko v ko-
vlnastih členskih tračnicah tekoča,
dajeta sigurnost: polnega zapaha,
lahkega teka brez trenja, ker se les
in barva ne dotikata, popolnega
higijenskega zračenja in lahkega
premikanja, čiščenja brez vsake
nevarnosti, ker se dasta oba dela na
znotraj odpreti. — Izdeluje specialna**

**stavbna mizarska tvornica
M. Gogala - Bled I.**

Telefon 52

Pri naročilu se sklicuj na oglas v reviji

**Splošna mehanična
delavnica
in galvanizacija**

FRAN JAKOPIČ
LJUBLJANA VII. - ALEŠEVEVA ULICA

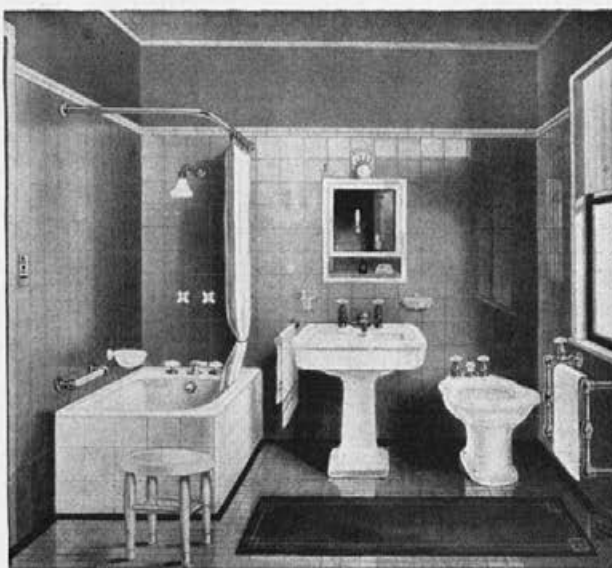
Izdeluje pisarniške namizne svetiljke in lestence ★ Izvršuje nikljanje, bakrenje, mēdenje, oksidiranje, srebrenje in zlatenje

Kleparstvo, inštalacija vodovoda,
sanitarne naprave

ECKER L. M. SINOVA

LJUBLJANA, SLOMSKOVA ULICA 4

Tel. interurb. 2933

REMEC-Co. LJUBLJANA

TOVARNA IPOGNJENEGA POHIŠTVA • LESNA INDUSTRIJA

**KERSNIKOVA 7 - TEL. 2266
BRZOJ.: INŽENJER REMEC**

**BOGATA IZBIRA VSEH VRST
TRDEGA LEŠA ZA MIZARJE
STAVBNI LES
VSE VRSTE PARKETOV //**

Pri naročilu se sklicuj na oglas v reviji

SODOBNA TLA.

Kakor ostale stavbne dele moramo racionalizirati tudi tla.

V ta namen zahtevamo od sodobnih tal:

1. da je hoja po njih tiha, elastična in lahka; da so topla in pri največji porabi skrajno trpežna,
2. da so v skladu s principi moderne higijene ter ne postanejo zatočišče in leglo bakterij, raznega mrčesa in zdravju nevarnih klic,
3. da so popolnoma gladka, ravna in brez špranj, kar olajšuje dnevno snaženje, da po večletni uporabi obdrže svojo svežo, prvotno barvo,
4. da njih barva harmonira s koloritom stanovanja kot dokaz o tankem estetskem čutu stanovalca,
5. da niso preobčutljiva, marveč kar najbolj trpežna in da potrebujejo le povprečno nego.

Vse navedene dobre lastnosti sodobnih tal opažamo že nekoliko desetletij pri

linoleju. Nabavni stroški so sicer nekoliko višji, vendar pa je linolej še vedno najboljši in najcenejši material za dobra tla ravno zaradi svoje rentabilne trpežnosti. Šestdesetletna uporaba je najboljši dokaz solidne kakovosti, ki zasluži najtoplejše priporočilo.

Zato bi morali linolej kot neprimerno trpežen in praktičen material uporabljati v vseh sodobnih, estetično in higiensko urejenih stanovanjih, v novih kakor tudi v starih stavbah na že obstoječih lesenih tleh iz desk ne samo za preprogo temveč za celotno prekrivanje tal, kajti linolej ne vsrkava vlage, prahu in nesnage, radi česar ga hitro in z lahkoto čistimo.

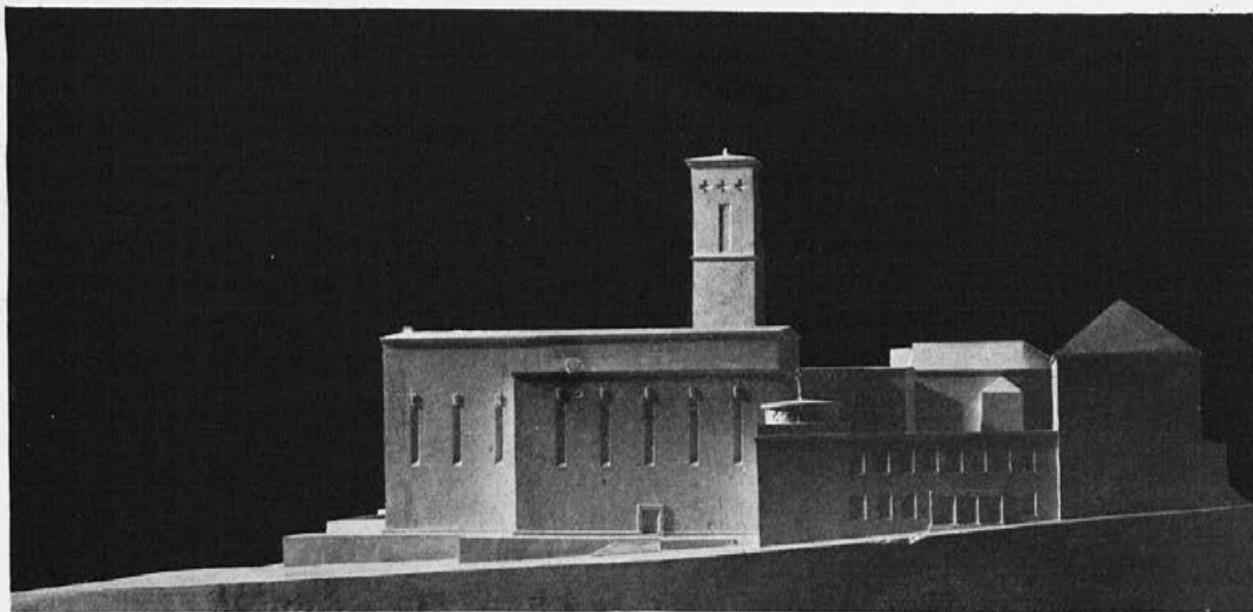
Ako upoštevamo, da je linolej razmeroma cenejši kakor katera koli druga tla, da je pri pravilni negi domala neuničljiv, da radi svoje trpežnosti ohrani nespremenljivo lice za dobo več generacij, bomo pač radi pritrdili, da je linolej edini primerni material za tla sodobnega stanovanja.

* *
*

A. & E. SKABERNÈ, LJUBLJANA

Pri naročilu se sklicuj na oglas v reviji

Ing. arch. Denzler Juraj, Zagreb

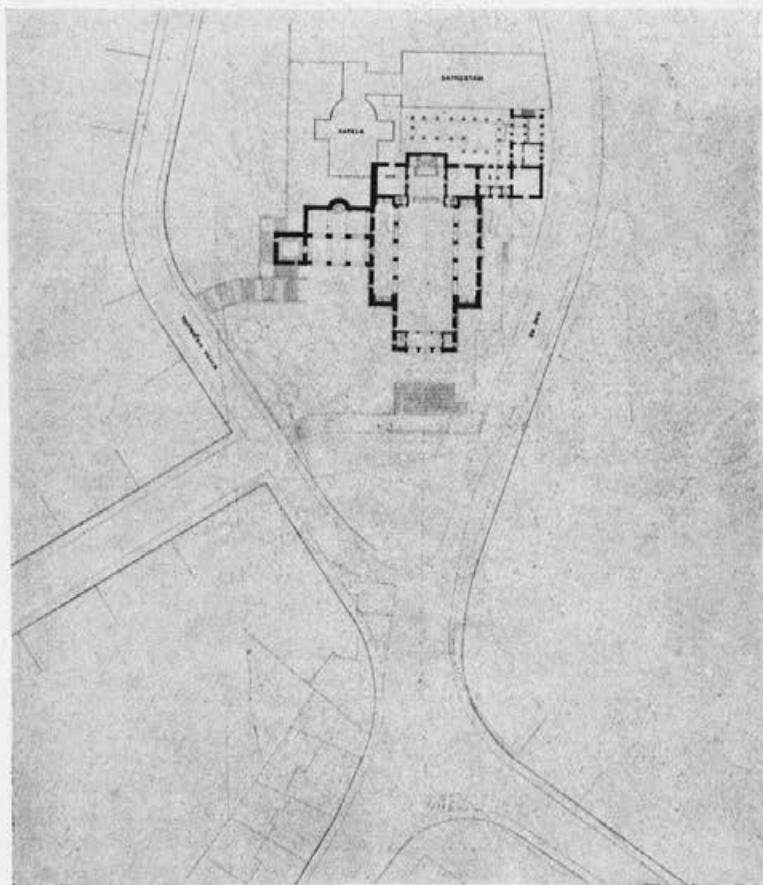
Model zavjetne crkve sv. Antuna u Zagrebu

Ing. arch. Denzler Juraj:

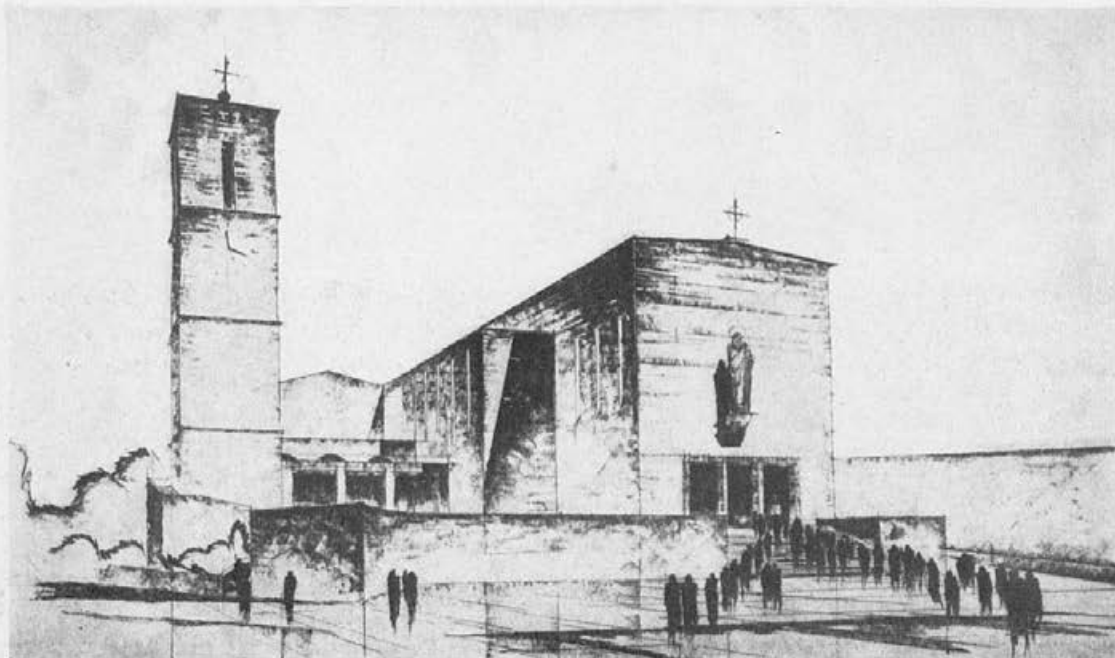
ZAVJETNA CRKVA SV. ANTUNA U ZAGREBU

Situacija na ovome zemljištu ovakva je: postoje tu tri objekta, naime kapela sv. Duha, franjevački samostan i jedna društvena zgrada. Raspoređene su sve zgrade, kao što je vidljivo to iz priložene slike, ovim redom. Na vrhu brjega sa pristupnim stubištem nalazi se kapela sv. Duha, desno uz kapelu samostan franjevaca, a pred samostanom uz samu cestu zgrada za katoličke društvene svrhe.

Projektirana nova crkva imala se osnovati između dvije postojeće ceste, kod čega se moralo pristupiti nekim neznatnim regulacionim korekturama. Da bi se postigla opća harmonija i pravilno uređenje, projektant je nastojao da crkvu odmakne od susjednih zgrada i uskih ulica, pa da tako dobije na prostoru i reprezentaciji. Zato je cijeli

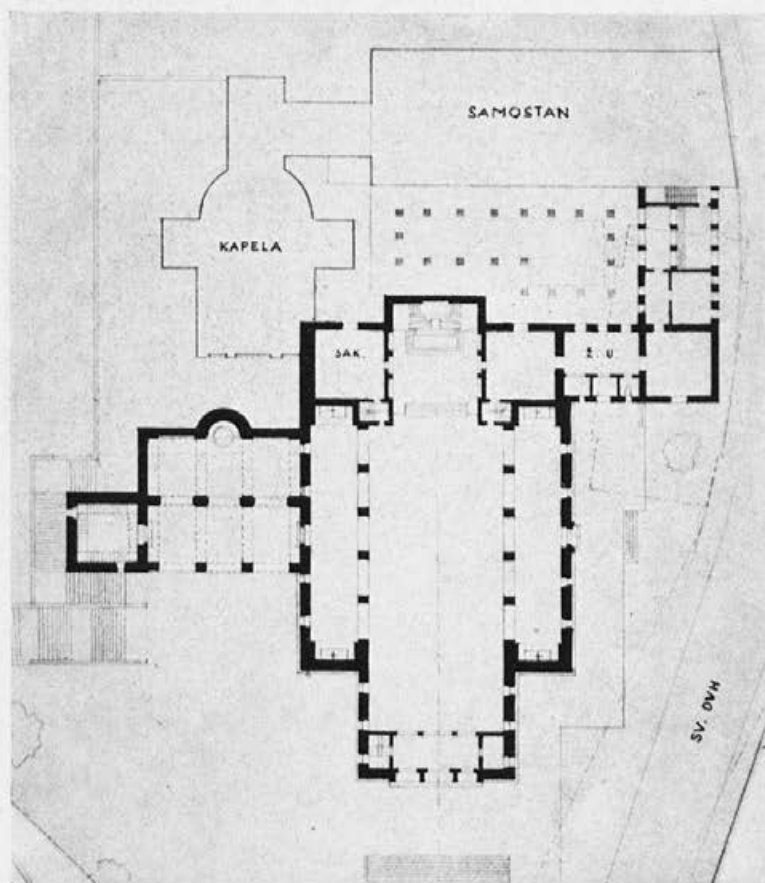

Situacioni plan

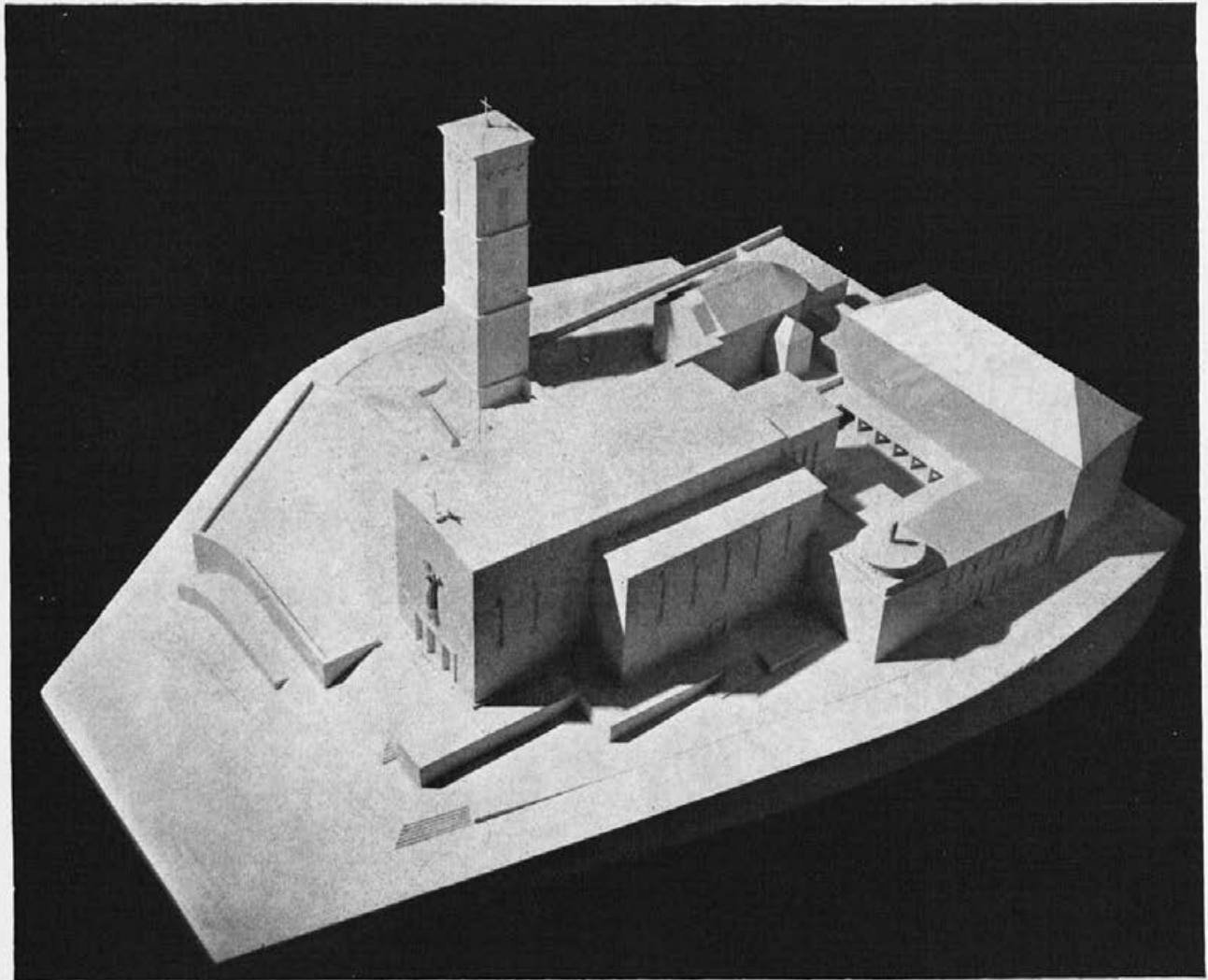
Ing. arch. Denzler Juraj, Zagreb

Crkva sv. Antuna u Zagrebu

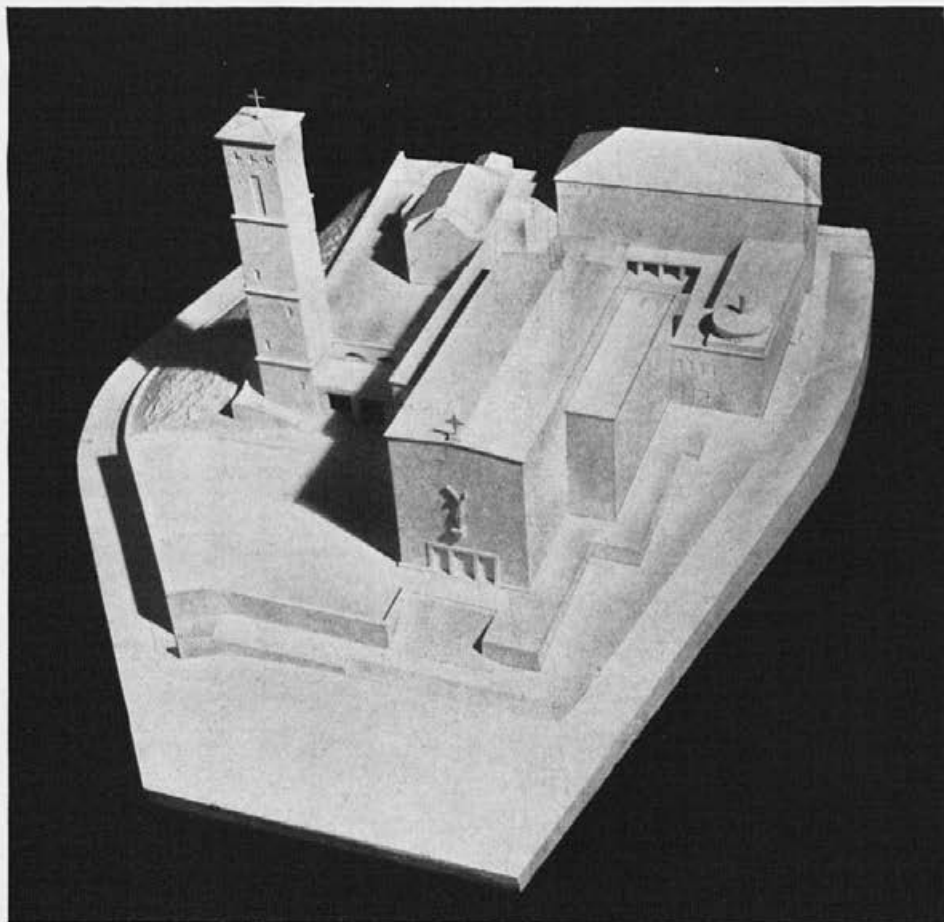
objekat povukao prema brdu, a sa strane smjestio je toranj, koji ima zadatak da poveže cijelu grupu starih i novih zgrada te da zadominira nad njome. Ovim se motivima rukovodio također, što je uklonio i zvonik sa stare kapelice. Najzgodnije mesto za novi župni dvor, bilo bi tamo, gde stoji društvena zgrada, koja bi se i mogla preudeliti u ovu svrhu.

Ing. arch. Denzler Juraj, Zagreb
Tlocrt crkve sv. Antuna u Zagrebu

Ing. arch. Denzler Juraj, Zagreb

Model crkve sv. Antuna u Zagrebu

Ing. arch. Denzler Juraj, Zagreb

Model crkve sv. Antuna u Zagrebu

Ing. arch. Rado Kregar, Ljubljana

NAŠA SODOBNA ARHITEKTURA.

Prvi pogoj za pravilno pojmovanje naše sodobne arhitekture in strokovnjaško reševanje njenih problemov temelji na stališču, ki ga mora zavzeti sodobni arhitekt do svoje umetnosti. Njegovo ustvarjanje mora biti v skladu z njegovim svetovnim nazorjem, ki je rezultanta številnih komponent življenjskega pojmovanja.

Arhitektura je umetnost, ki stoji v najožji zvezi z vsemi nalogami, zahtevami in problemi tako v življenju poedinca kot najširših plasti človeške družbe. Zato se v tej umetniški panogi v največji meri, najgloblje in najmočneje izražajo vsi življenjski pojavi: stremjenja, smeri, borbe, razvoj in napredek. Eno sledi drugemu, se križa, menjava in preoblikuje. Življenje ustvarja vedno nove pogoje, stavi nove zahteve, nove naloge, nove probleme, nove vidike. Naloga sodobnih jugoslovanskih arhitektov pa je, da pazno zasledujejo vse te življenjske pojave, jih pravočasno občutijo, študirajo, poznajo in njim odgovarjajoče usmerijo svoje delovanje.

Kakor niso jugoslovanski arhitekti enotni v svojih stremljenjih, nazorih in prepričanju, tako je različna tudi njihova umetnost. Kakor v ostali evropski arhitekturi, si stoji tu dvoje svetovnih naziranj nasproti z vsemi tipičnimi znaki in pojavi, različnih po načinu in pojmovanju življenja.

Starejša generacija predvojne dobe, humanističnega svetovnega naziranja in z izrazitim individualizmom je konservativnega značaja in črpa iz klasične umetnosti, kakor je črpala predvojna evropska arhitektura. V glavnem sta dve smeri, ki jih zastopajo starejši jugoslovanski arhitekti. Prva, ki ima svoj vir v klasični grški in rimski arhitekturi in druga, ki se naslanja na bizantinsko. Obe sta močno nacionalnega značaja, ker temeljita na tradiciji ter se poslužujeta arhitekturnih izraznih elementov, ki so se uporabljali, tvorili in preoblikovali skozi stoletja med narodom in postali njegova kulturna lastnina.

Kot vsa klasična arhitektura, učinkuje tudi sodobna arhitektura statično. Vse sile, delujoče v arhitekturnem umotvoru, izražene v arhitekturnih oblikovnih elementih, se nahajajo v ravnovesju. Življenje se izraža v uporabljenih oblikah, vzetih iz vrst živali, ljudi, rastlin, živih bitij sploh. Oblika živega bitja, funkcija njegovih udov izraža življenje, dočim ostane material do malega mrtev. Njegov obseg, barva, struktura itd. je sekundarnega pomena. Material zadobi v klasični arhitekturi pravi izraz življenja šele s formo živega bitja. Barva zadobi pravo življenje, če je združena z obliko bitja. Konstrukcija se prikriva, gradbeni material je do malega vedno isti skozi desetletja, da stoletja. Lepota stavb jugoslovanske sodobne arhitekturne umetnosti klasičnega izvora temelji na individualnem izražanju, originalnosti zasnove, harmoniji kompozicije, proporciji arhitektonskih elementov, smeri razvoja, simetriji objekta ter slikoviti grupaciji mas.

Cerkve, palače, muzeji, itd. učinkujejo po svoji zunanji monumentalnosti, bogastvu okrasja, bogastvu opreme ter slikoviti pestrosti arhitekturnih detajlov. Zgrajene so te stavbe za stoletja kot simbol moči, bogastva in kulture. V vsem prevladuje individualno občutje arhitekta in njegov sentiment.

Današnje socialne razmere, narodno gospodarstvo, kolektivno delo, industrializacija produkcije v najožji zvezi s finančnim vprašanjem pa stavijo arhitektu in njegovi umetnosti mnogo važnejše naloge. Dela sodobnih modernih jugoslovanskih arhitektov so simbol civilizacije, gospodarske osamosvojitve, narodne probude, socialnega preporoda. Šole, bolnišnice, tvornice, stadioni, trgovske in poslovne stavbe, kolodvori, pristanišča, kopaljšča itd. so aktivni faktorji, v katerih se izraža popolni razmah sodobnega narodnega življenja.

Arhitektura mlajše generacije sodobnih jugoslovanskih arhitektov je v izraznih elementih in zunanjih formah, diktiranih po konstruktivnih potrebah in zahtevah notranjega ustroja, internacionalnega značaja. Način življenja, temperament, miselnost in vse ono, kar nas karakterizira in poudarja našo nacionalno individualnost, pa daje gotovo nacionalno noto tudi tej arhitekturi, kljub temu, da je v prvi vrsti stvarna, logična, plod temeljitega tehničnega znanja, produkt intelekta, sad racionalističnega svetovnega naziranja in izrazitega kolektivizma.

Nov gradbeni material, kakor železobetonski, jeklo, steklo, razni kemični produkti, nov način produkcije gradiva in opreme, zahteve higijene, nov način gradnje s stroji, nova prometna sredstva, vzdrževanje zgradb itd., vse to diktira nove forme, nove konstrukcije, nove ideje v reševanju talnih načrtov, v grupaciji mas. Ta novo nastali organizem je »umotvor«^o sodobne arhitekture.

Za presojo novih arhitekturnih del pa je potrebna povsem druga estetika, estetika, ki bazira v stvarnosti in koristnosti predmeta, v upravičenosti konstruktivnih ele-

mentov, v enostavnosti zasnove in izvedbe, v ekonomiji produkcije, preciznosti izdelave, v plemenitosti materijala, v organski zvezi notranjega ustroja in stavbe na njenem zunanjem licu, v grupaciji mas, dinamični razgibanosti celote in genijalni rešitvi problemov. Simetrija, harmonija, proporcija, bistveni predpogoji klasične arhitekture, ovirajo življenje in njegov razvoj, zato se jim moderna arhitektura izogiblje in se jih poslužuje le tam, kjer to zahteva notranja potreba, izvirajoča iz namena stavbe.

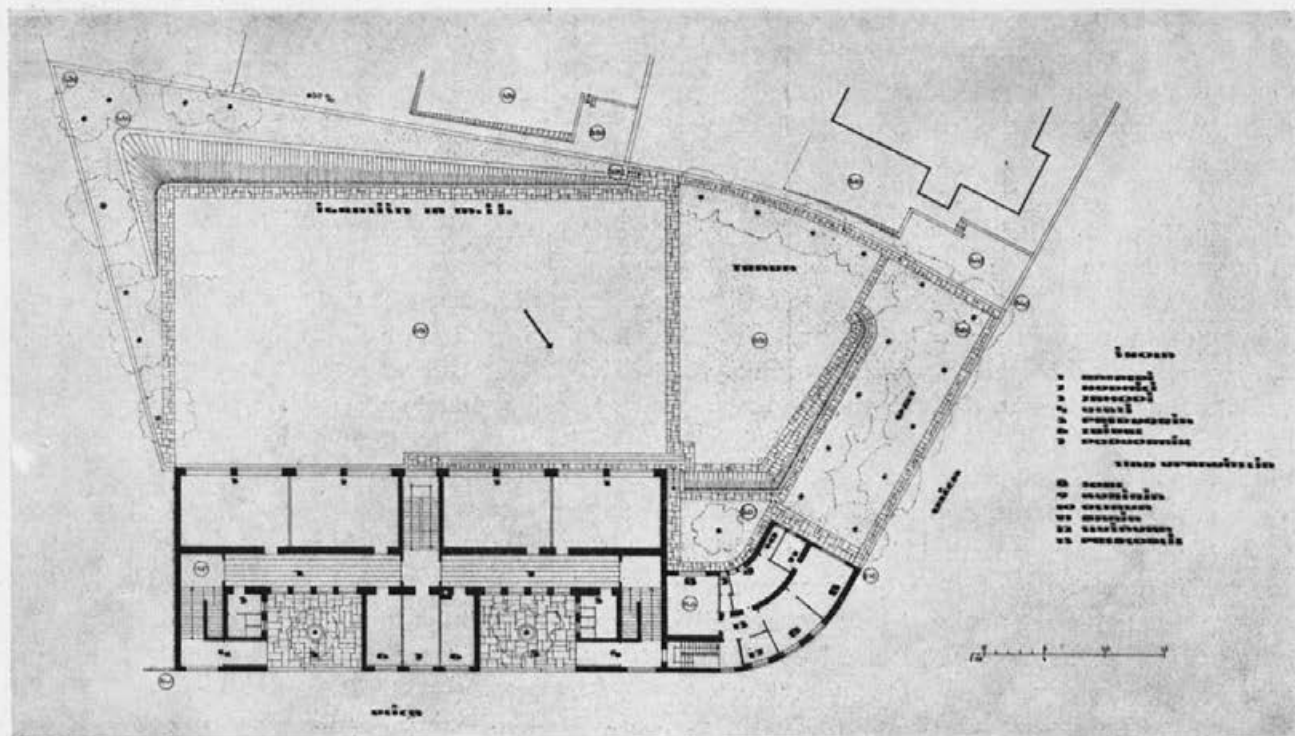
To je estetika stroja, dinamike, estetika stvarnosti, logike, intelekta. Sodobna arhitektura ne obsega samo oblikovanja zgradb, temveč tudi oblikovanja strojev, avtomobilov, aeroplanov, ladij, raznih aparatov tehničnih naprav, mostov, železnic, dalje raznih instalacij, kot vodovoda, elektrike, kurjave, razsvetljave, telefona, radia itd. Vse to so novi momenti, novi izrazni elementi, s katerimi mora tudi sodobni jugoslovanski arhitekt računati, jih razumeti in komponirati v logično in harmonično celoto.

Dvoje svetov si stoji nasproti, različnih po načinu in pojmovanju življenja. Dvoje svetovnih naziranj se izraža v vsem delu in stremljenju jugoslovanskih arhitektov.

Arch. Mate Baylon, Sarajevo:

**OSNOVNA ŠKOLA SA 12 RAZREDA ZA MUŠKU I ŽENSKU DECU
U SARAJEVU, NEMANJINA ULICA.**

Na uglu Nemanjine i Gabeline ulice postavljana je zgrada tako, da se visoki deo zgrade nalazi u Nemanjinoj ulici. Stan školskog upravitelja na uglu čini sa zgradom vrta u Gabelinoj ulici prelaz izmedju visoke izgradnje v Nemanjinoj ulici (2—3 sprata) i

Arch. Mate Baylon, Sarajevo

Tlocrt i situacija

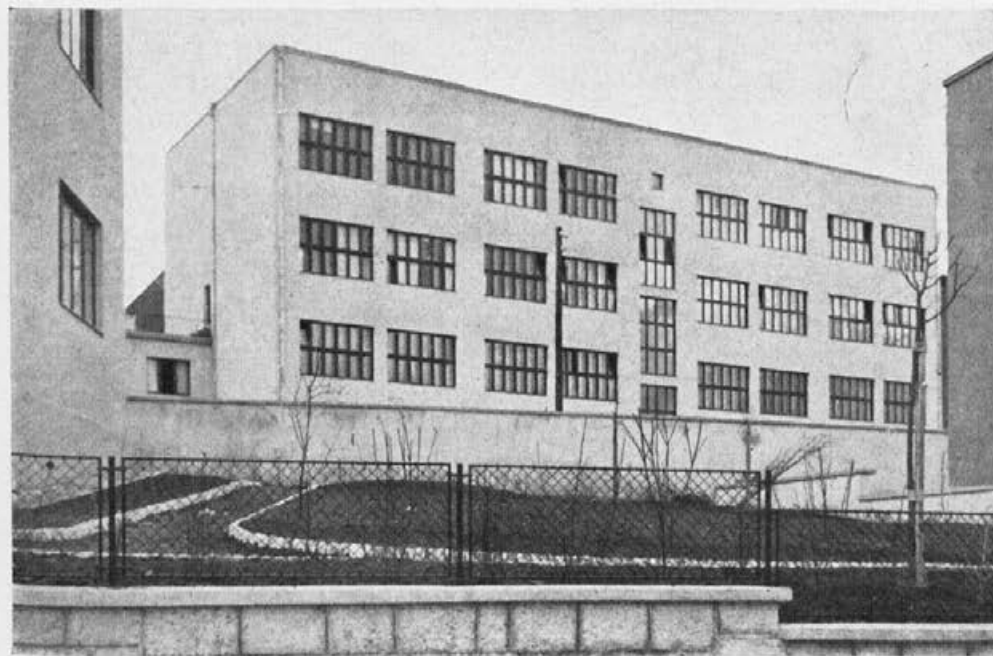
predela za vile sa južne strane Gabeline ulice. Kako teren strmo pada prema jugozapadu izkorišten je taj pad tako, da je prizemlje (sa čelne strane) nešto više od nivoa Nemanjine ulice, a suteran (t. j. prizemlje sa dvorišne strane) nešto više kao što je nivo igrališta za decu.

Prostorije u zgradi podeljene su ovako. U niskom delu zgrade nalazi se u prizemlju stan za poslužitelja, a u prvom spratu, kao što već spomenuh, stan za upravitelja škole. Nivo ovoga stana sravnjen je sa nivoem prizemlja škole. U visokom delu zgrade red je ovaj: u suterenu (prizemlje sa dvorišne strane) nalazi se gimnastička vežbaonica, dve sobe za ženski i muški ručni rad i prostorija za centralno grejanje. U prizemlju, prvom i drugom spratu nalaze se po dva razreda za žensku i mušku decu s ostalim školskim prostorijama.

Za prilaz pojedinim odeljenjima vode kroz ovako podeljenu zgradu stepeništa. Muška i ženska deca ulaze, odvojeno kroz otvorena dvorišta, na stepenice, koje se penju od prizemlja do drugoga sprata. Srednje su stepenice zajedničke i one vode od suterena do krova te služe kao komunikacija za vreme nastave i za prilaz gimnastičkoj vežbaonici, tuševima i igralištu.

Sjeverna strana

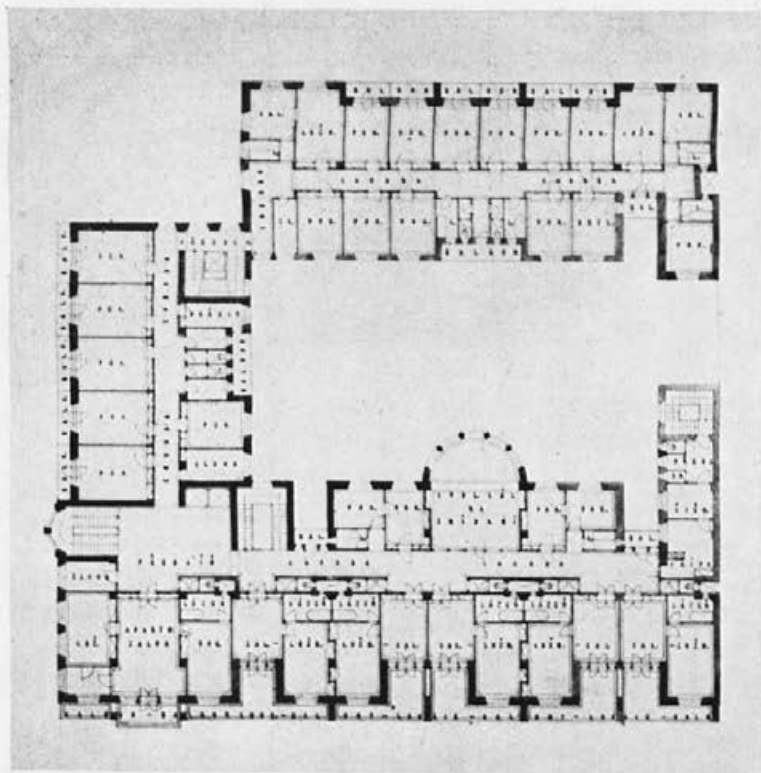
Arch. Mate Baylon, Sarajevo

Južna strana

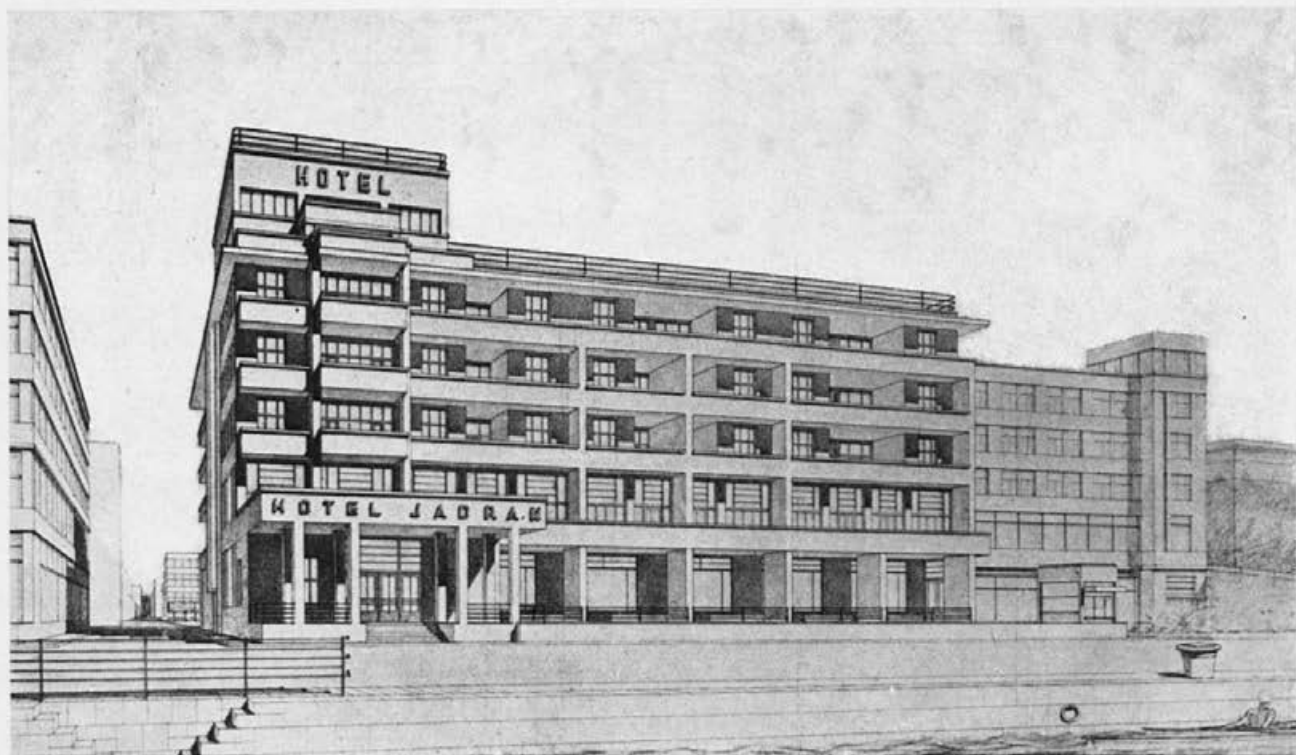
Ing. arch. Niko Armanda, Split

PROJEKT HOTELA U SPLITU

Zgrada zadovoljava današnje potrebe grada, jer uz 130 soba nudi sav ostali komfort. Zamišljena na Obali a okrenuta svojim glavnim licem u luku, ona je na pogled s mora signal novoga Splita.

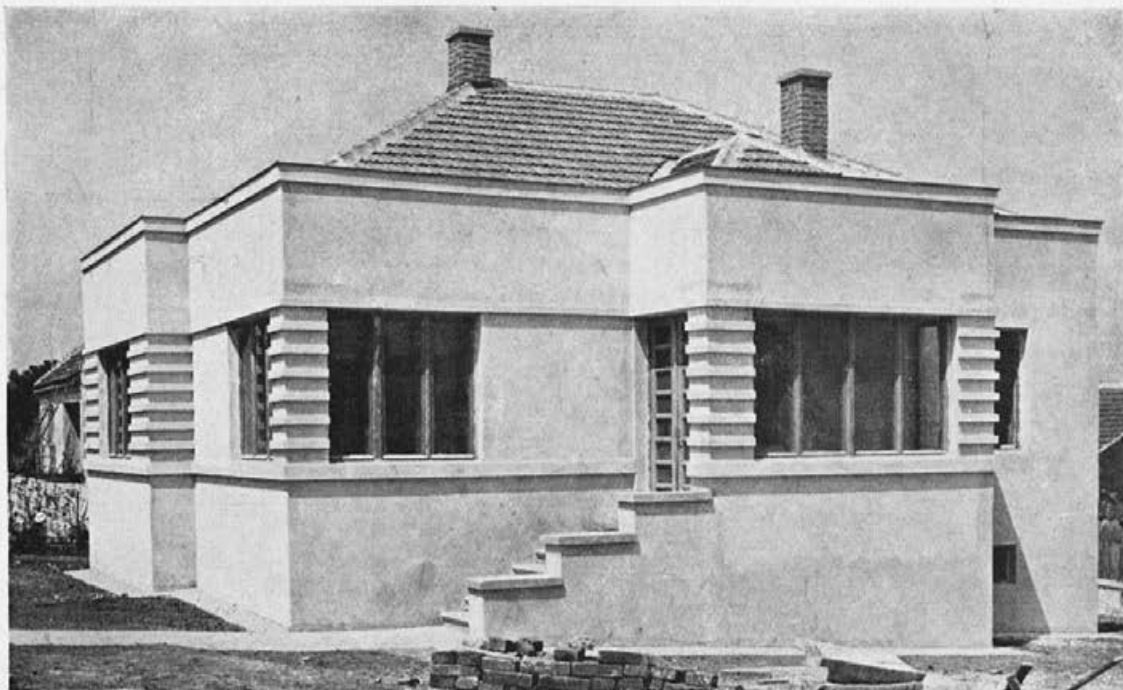

Tlocrt hotela u Splitu

Ing. arch. Niko Armanda, Split

Izgled

Arch. B. Maksimović, Beograd

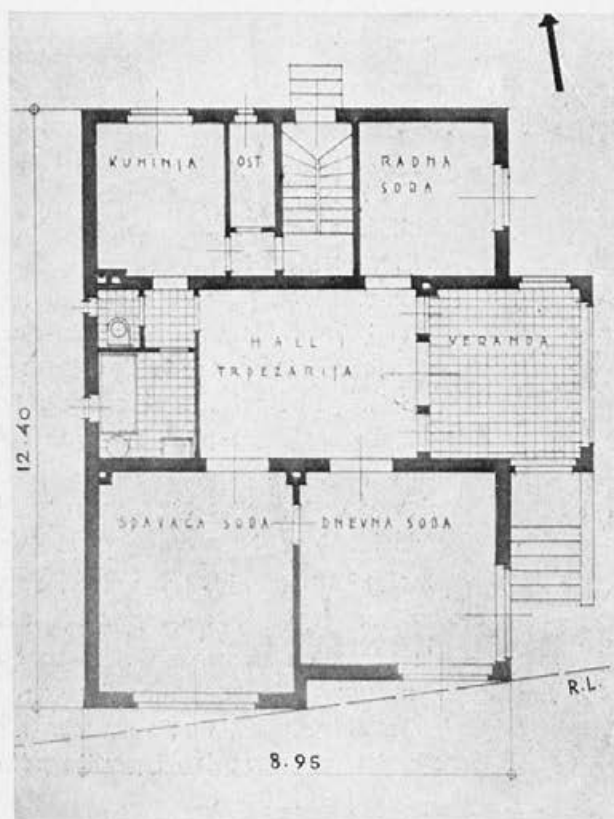
Izgled

Arch. B. Maksimović, Beograd:

**VILA ZA JEDNU PORODICU NA VOŽDOVCU
(BEOGRAD).**

Zgrada je postavljena na regulacionu liniju ne frontalno sa zidovima nego samo sa svoja dva ugla. Činjenica, da stoje zidovi koso na regulacionu liniju, opravdava se time, što se na taj način moglo izvesti ulične sobe pravilno, bez kosih uglova.

Rešenjem tlocrta dobilo se četiri prostorije za stanovanje, okrenute sve prema istoku i jugu. Veranda se nalazi sva u staklu in daje zimi dovoljno svetlosti trpezariji, sa kojom čini leti sastavni deo.

Arch. B. Maksimović, Beograd
Osnova prizemlja

Ing. arch. Jan Dubový, Beograd
Triangulačna tačka grada Beograda

Ing. arch. Nikola Dobrović

KURSALON NA PILAMA U DUBROVNIKU

Projektirana zgrada kursalona postavljena je horizontalno tačno na to mesto, koje je za nju određeno regulacionim planom grada Dubrovnika, sa korekcijom parcelnog oblika pod pravim kutom, čime se dobija u Miletičevoj ulici arkada, između vrtova predvrt, a pred kinom veći prostor za izlaz sveta i tovarenje kulisa. Budući da susedna parcela na stražnjem delu može biti doskora sasvim uzidana, stoga zgrada na tom mestu nema prozora, već samo svetlarne. Da se mogu praviti prozori i na ovu stranu, bilo bi samo u prilog projektu.

Vertikalno je prizemlje razdeljeno na nekoliko stepena. Pri tome se vodilo računa, da bude iskopavanje što minimalnije. Uzima se obzir in na postojeće podrumne starih kuća, tako da bi se suvišni iskopani materijal upotrebio pri temeljivanju. Radi toga određene su visinske kote ovako: dućani + 10 cm, glavni deo prizemlja + 130 cm,

vestibil kina i hotel 250 cm, što odgovara usponu sporednih ulica.

Uži unutrašnji je raspored heterogeni s obzirom na raznovrsnost samog građevnog programa. Položaj parcele u istu roku pokazuje, da ne mogu biti sva pročelja iste vrednosti, jer na tom mestu može doći do pravog izražaja samo pročelje prema trgu na Pilama. Prema tome predviđen je samo jedan glavni ulaz, vodeći u komunikacionu dvoranu, koja pretstavlja srce zgrade (uz nju ređaju se hotel, kavana, restauracija, kino, silazak u dancing, reprezentativno stepenište za svečanu dvoranu i klupske prostorije). Vežanje pojedinih delova zgrade, regulisanje in koncentrisanje prometa pomoću ove pokrivene dvorane učinjeno je u težnji, da se uštedi u prostoru, da dobije zgrada velegradski karakter, i da omogućava svetu šetnje i u slučaju rđavog vremena.

Dućani, 10 manjih i 2 velika, zapremaju mesta na glavnoj fronti i stoje u vezi sa stovarištem ispod dućana pomoću okruglog stepeništa.

Iz centralne dvorane dolazi se u restauraciju. Podijum za muzičare, podupren samo jednim stupom iz armiranog betona, nalazi se na jednoj izolovanoj betonskoj dasci u visini tavanice prizemlja, sa malim mostom, koji je spaja sa tavanicom. U zimsko doba prostor između tavanice i podija pokrije se staklenim pločama, tako da je uvek osigurano osvetljavanje srednjeg dela restauracije odozgo. Ostali deo restauracije u pri-

zemlju osvetljava se direktno od glavne dvorane (stakleni zidovi) in sa Miletićeve ulice. Uz glavnu salu za goste nalazi se glavna kuhinja sa sporednim prostorijama — na svakom spratu nalazi se letnja kuhinja — povezanih pomoću pomičnih prozora. Izdavanje jela za hotel vrši se kroz pomične prozore, a za spratove tovari jelo mala dizalica.

Hladione u podrumu, radi izolacije protiv toplote snabdevene dvostrukim zidovima i pločama od plute, odeljene su na više odeljenja prema prirodi pojedinih namirnica. Podrum stoji u vezi sa pretkuhinjom putem stepeništa i male dizalice za tovarenje životnih namirnica.

Okruglim stepeništem iz restauracije u prizemlju dođe se u letnju restauraciju na terasama i u društvene prostorije u suterenu.

Kavana ima u suštini isti raspored prostorija kao i restauracija i vezana je u prizemlju sa čekaonicom kina. Kavana, centralna dvorana i restauracija mogu se leti dizanjem pomičnih staklenih stena između stupova spojiti u jednu prostoriju i tako se sav ovaj deo pretvori u otvorene arkade. Klozeti su za kavanu, restauraciju in dancing zajednički.

Ulaz u dancing sa barom ima ispod same dvorane, iz restauracije i kavana. Unatoč ovoj povezanosti mogu se u slučaju iznajmljivanja upravljati i separatno.

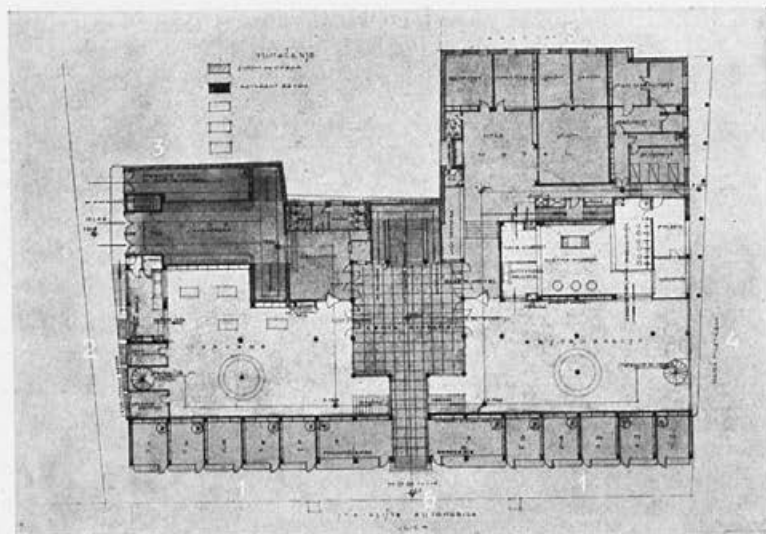
Hotel smešten je u stražnjem delu parcele između Miletićeve ulice i vrtova. Koncentrisanje soba — broj soba na I., II., III. spratu i potkrovlju sa po 2 kreveta iznosi 30, a po 1 krevet 25 — omogućuje najjednostavniji promet u hotelu. Samo stepenište nalazi se između dva dvora (svetlarne), tako da ne samo stepenište nego i ostale prostorije uz te dvorove osvetljavane su obilato. Stepeništem povezane su uz hotel delimično pokrivene terase na III. spratu, koje služe stanarima za razonodu.

Kino sastoji se od prostornog vestibila i čekaonice sa sporednim prostorijama i od gledališta, koje je razdeljeno na parter i balkon. Broj mesta za sedenje ca 350.

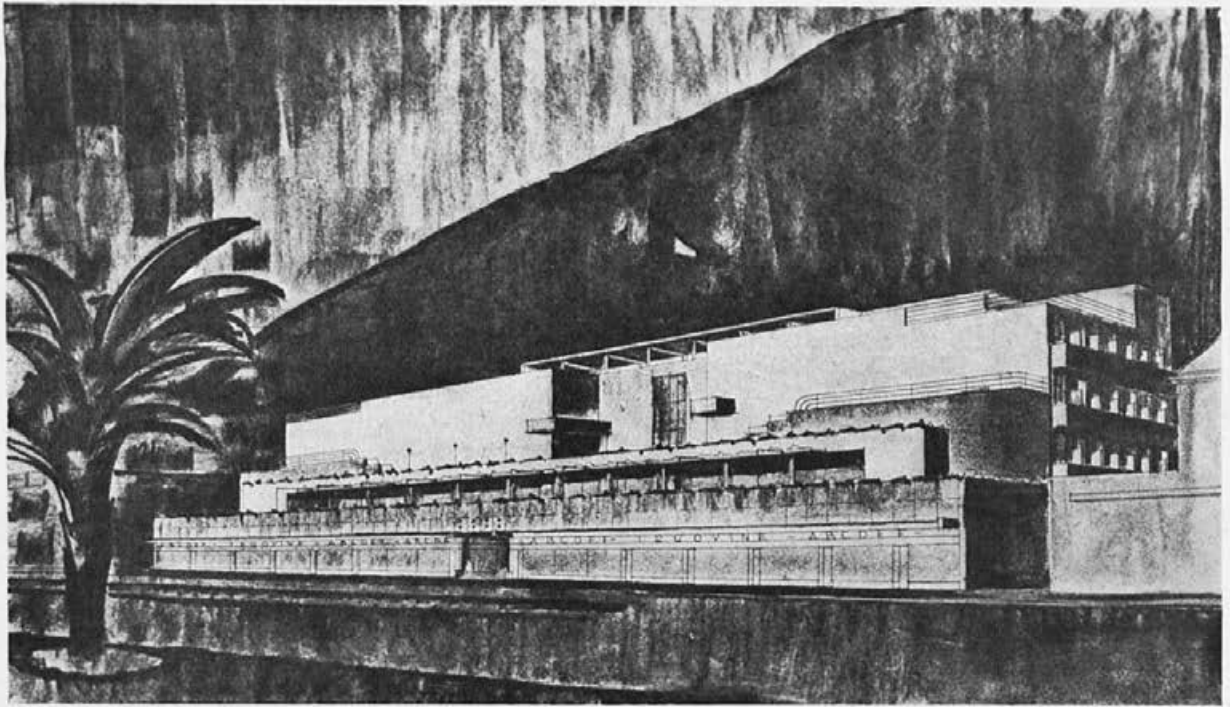
Svečana dvorana podeljena na 2 sprata može služiti najraznovrsnijim svrhama, čak pozorišnim predstavama, pa je zato i snabdevena pozornicom minimalnih dimenzija. Krov je od železa in stakla (dnevno osvetljavanje odozgo), kao i najveći deo tavanice, u koju su umetnute staklene ploče.

Konstrukcija određena je po sistemu stupova iz armiranog betona. Okrugli stupovi označuju železobetonse stupove sa spiralnom armaturom (sistem Concidère). Krovovi su ravni sa izolacionim slojevima protiv vlage, zime, toplote i t. d. Na nekim delovima krova moguće je urediti viseće bašte.

U pogledu instalacije težimo koristiti se svima preimućstvima današnje mašinske kulture i znanosti. Predviđena je zajednička ložionica za centralno grejanje sa pripadajućim prostorijama. Toplom vodom može se snabdevati zgrada boilerima. Osim prirodne ventilacije može se postići veštačko promahivanje. Oduzimanje svežeg vazduha

Kursalon na Pilama u Dubrovniku: Tlocrt prizemlja

Ing. arch. Nikola Dobrović

Kursalon na Pilama u Dubrovniku: Pogled

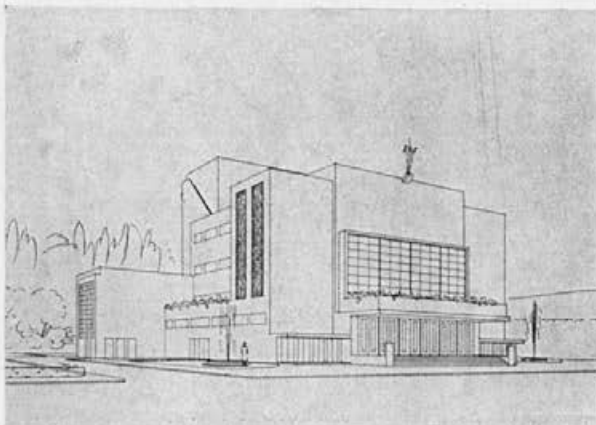
vrši se u svetlarni na stražnjem delu zgrade. Vazduh se filtruje, pregrejava zimi i t. d. Dinamo-benzin-motor služiće za podizanje vlastite električne centrale. Radi što jednostavnijeg izvođenja kanalizacije svi su nužnici, kuhinje, kupatila grupisani po mogućnosti vertikalno na najuže mesto.

Zgrada želi da deluje uspešom harmonijom masa, izravnoteženošću punih i praznih površina, izražavajući disciplinu, jednostavnost i celishodnost.

Ing. arch. Nikola Dobrović

Konkurzni radovi za pozorišnu zgradu u Novom Sadu.

Pozorišna zgrada zauzima horizontalno tačno mesto prema regulacionom planu Novog Sada. Samo je najbliža okolina uređena, kako to iziskuju ulazi i izlazi u gledalište,

u manipulacione prostorije same pozornice i u administrativni deo sa glumačkim domom. Vertikalno je visina prizemlja ustanovljena na kotu 79.00 zbog blizine podzemne vode, a ni najniži delovi zgrade ne prevazilaze kotu 75.50. Radi štednje određen je mesto masivnih zidova sistem stubova.

Unutrašnji raspored zgrade sastoji se iz tri glavna dela:

A. Gledalište. Glavni ulaz, komponovan sa strane ulice Kraljice Marije, može sa svojim

Glavni pogled na pozorišnu zgradu u Novom Sadu

Ing. arch. N. Dobrović
Pogled od strane

dimenzijama propustiti i veću gomilu sveta odjedanput. Iza prostornog vestibula još prostornija hala smanjiva svojim centralnim položajem broj uzidanih kubnih metara. Oko nje centralno su smeštene garderobe. Dalje vezuje ona sva stepeništa i za spratove dovoljno dimenzovane prostorije sa klozetima.

Gledalište je kombinacija amfiteatra i gledališta sa redovima (Rangtheater). Amfiteatralni parter sa svojih 448 mesta za sedenje omogućuje svakom gledaocu udobnu poziciju. Osim hale za osvežavanje služi još i promenoar sa zimskom baštom i balkonom, koji je određen i za svečanosti.

I. red (Rang) sa 180 mesta i 10 zatvorenih loža za 56 osoba. Lože zauzimaju prema pozornici samo frontalni položaj, jer smeštene po stranama pokazuju dosta rđavih osobina, kao što su: optički ne pružaju prednosti, koje bi odgovarale njihovoj ceni, pregrade među ložama sprečavaju pogled, pa i sama je pozicija tela nezgodna. Oko ovoga reda nalazi se prostor promenoar.

II. red sa 336 mesta, u ostalom sličan prvome, simetrično je razdeljen prostorom za stajanje. Lože, smeštene kao u pređašnjem redu, otvorene su i sa niskom barijerom.

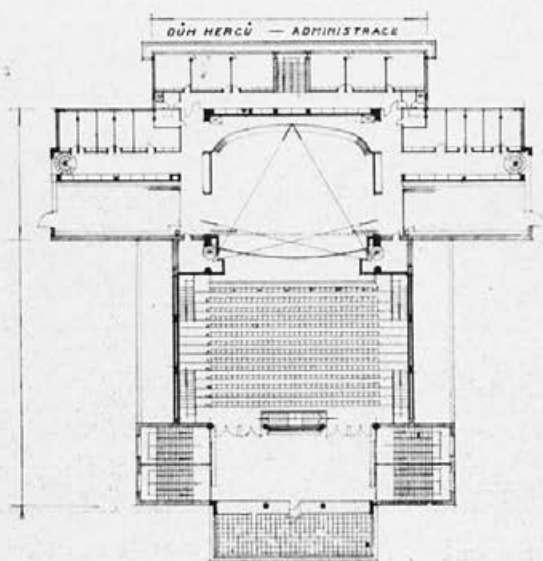
B. Pozornica. Prema postojećim propisima pozornica je sasvim odeljena od gledališta. Sama površina za igru, dovoljno dimenzovana, omogućava radi transparentnog osvetljavanja, da je priređivanje velikih scena, uokvirenih okruglim horizontom (Kuppelhorizont) i prozirno. Prolaz ispod nivoa pozornice za vreme igre održava se hodnikom ispod horizonta. Za što bržu pregradnju scena i uopšte manipulaciju omogućava se izmena pojedinih slika u horizontalnom pravcu pomoću točkova i montažnih spratova. Sa donjom pozornicom suvisi prostor za orkestar i instrumente s ormarima u zidu za note.

C. Garderobe. Razdeljene su na dva sprata uz pozornicu, zasebno za glumice i glumce. Vertikalna su veza stepeništa. Hodnici i garderobe snabdevene su, radi smeštanja odela i sl. ormarima u zidu. Krojačke radionice i stovarišta kostima nalaze se u trećem spratu.

Administrativno odeljenje i dom glumaca zauzima zadnji deo zgrade. U prizemlju, iza sporednog ulaza nalazi se stan vratara. U ostalom delu smeštene su kancelarije ekonomsko-administrativnog vođstva.

Za probe predviđena je naročita sala. Dalje je uređena knjižnica i sala za studiranje, a za razonodu služe terasa i balkoni.

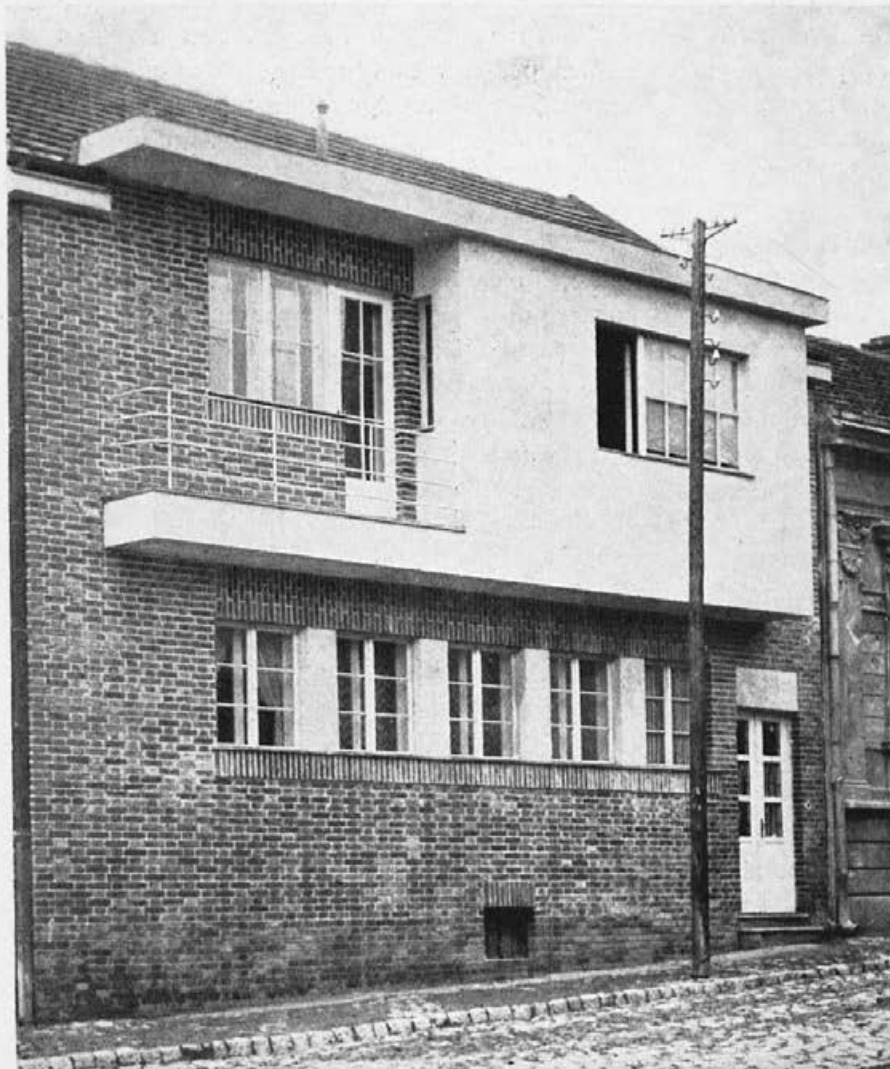
Ing. arch. N. Dobrović
Tlocrt prizemlje
Pozorišna zgrada v Novem Sadu

Konstrukcija je po sistemu železobetonovih stupova. Gledališna tavanica leži na 4 glavna stuba u vezi sa železobetonovim ramovima. I. i II. red statički pretstavljaju konsolu, tvoreći sa ramovima jednu konstruktivnu celinu. Statička funkcija ramova olakšana je na protivnoj strani ramova izbačenim železobetonovim markizama. Želebetonska konstrukcija pozornice odeljena je od konstrukcije gledališta.

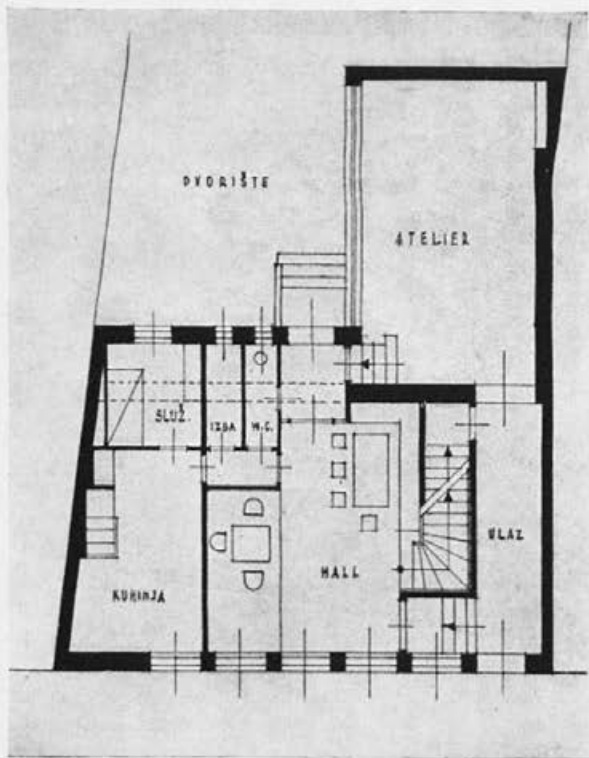
Glumački dom konstruisan je od železobetonovog kostura, koji nosi, i zida, koji zatvara i pregrađuje fasadu i odeljenja. Sistem zida je »Isoston«, a može se upotrebiti i koji sličan produkt, imajući šupljine radi bolje izolacije. Nosni stupovi po celom stražnjem delu postavljeni su iza frontalnog zida. Skraćivanjem udaljenosti smanjuje se momenat železobetonovih nosača. Viseći deo fasade omogućava građenje dugačkih prozora i time dobijanje svetlih i zračnih prostora, pa i sniženje visine pojedinih spratova.

Ing. arch. Nikola Dobrović

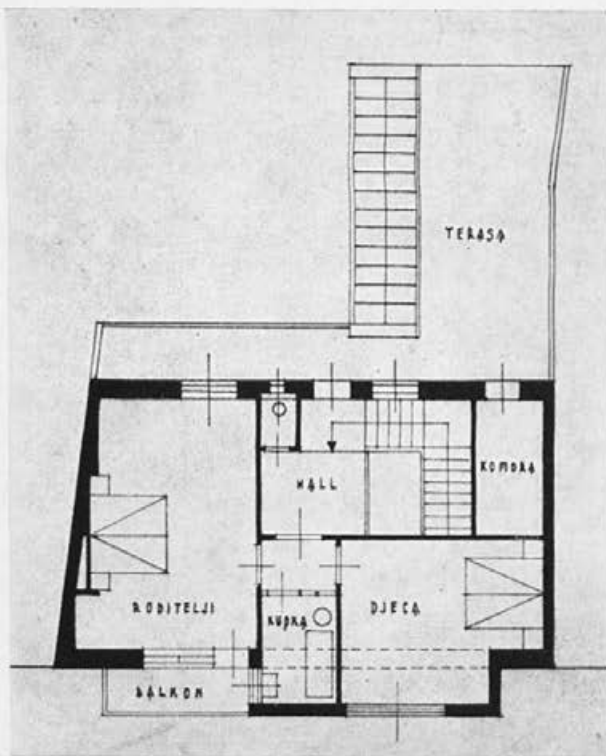

Arch. Muršec, Zagreb

Staubena zgrada kipara prof. P. Palaviccinia, Beograd

Arch. Muršec, Zagreb

Tlocrt prizemlja i Prvog sprata

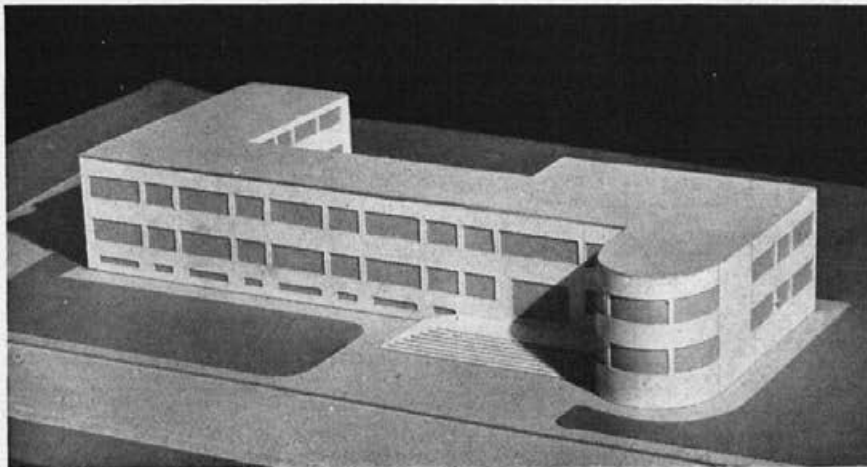
Ing. arch. Frane Cota, Zagreb
Ing. arch. Josip Petrak, Zagreb

HIGIJENSKI ZAVOD U BANJALUCI. (NATJEČAJNI PROJEKT.)

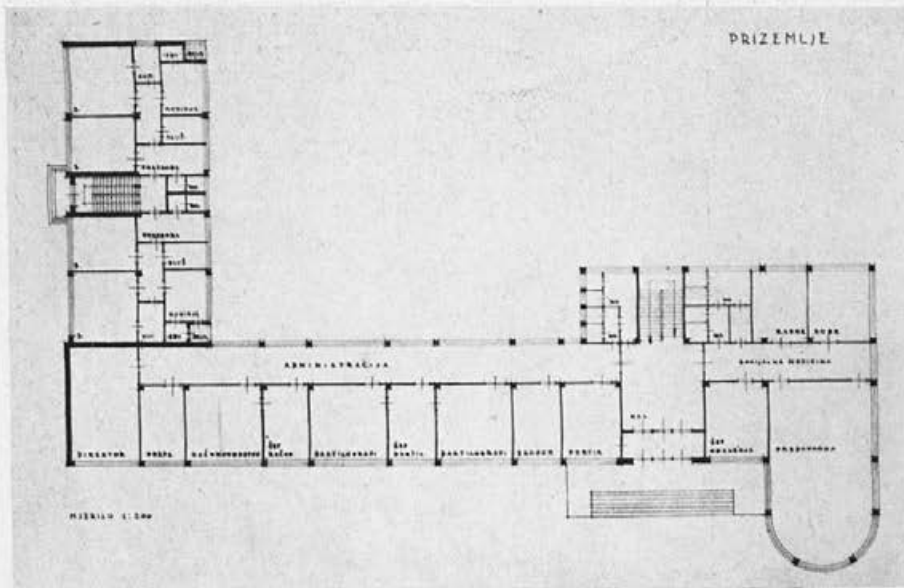
OPIS PROJEKTA.

Zgrada je projektovana kao jednokatnica radi milieua, u kojem je zasnovana i radi razmještaja pojedinih odjeljenja. U prizemlju su smještene dva odjeljenja, administracija i socijalna medicina sa glavnom predavaonicom, a u I. katu tehničko odjeljenje te kemijsko i bakteriološko sa odnosnim laboratorijima. Administrativno i tehničko odjeljenje smještene su na jugoistok, dok su laboratoriji kemijskog i bakteriološkog odjeljenja nalaze na sjevernoj strani.

Stanovi direktora i činovnika projektirani su u posebnoj zgradi, koja čini sa zgradom higijenskog zavoda arhitektonsku cjelinu.

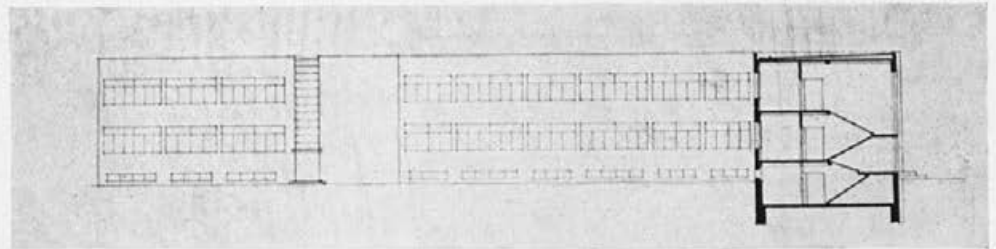

Model

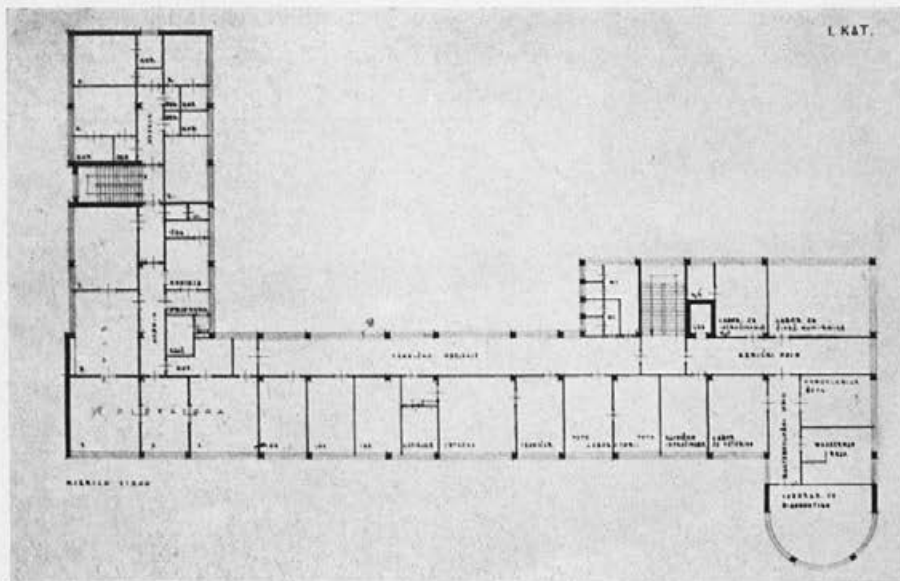

Tlocrt prizemlja

Higijenski zavod u Banjaluci

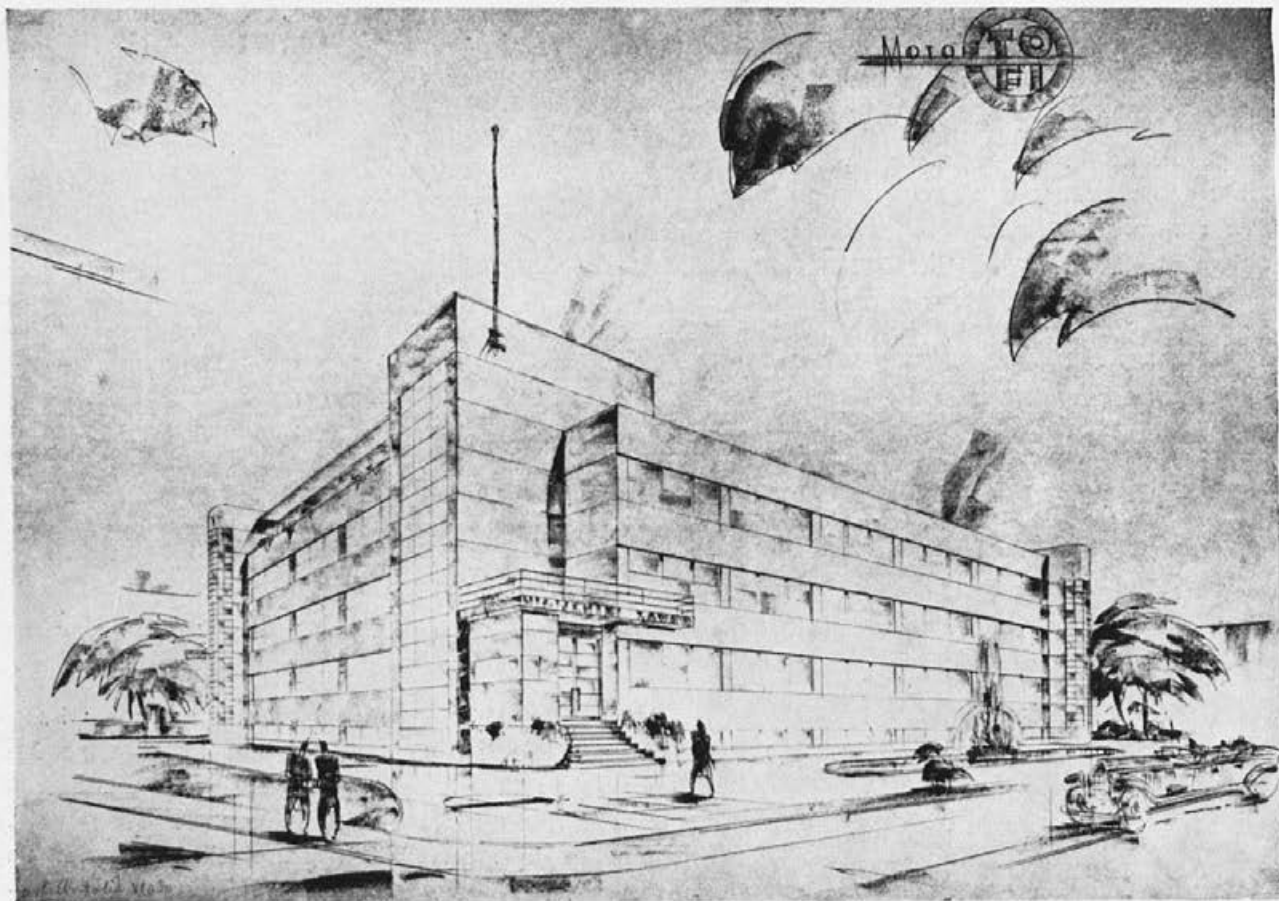

Presjek Higijenskog zavoda u Banjaluci

Tlocrt prvog kata Higijenskog zavoda u Banjaluci

Ing. arch. F. Cota, Zagreb
Ing. arch. J. Petrak, Zagreb

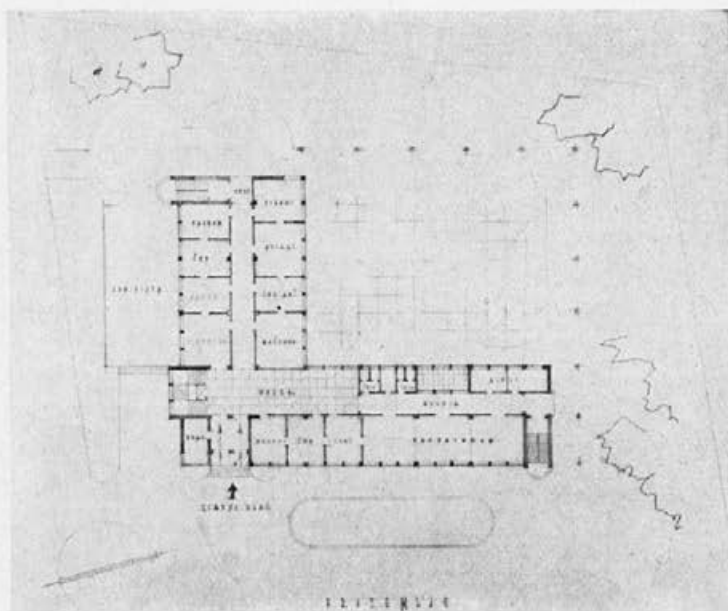
Ing. arch. Antolić Vlado, Zagreb

Perspektiva Higijenskog zavoda u Banjaluci

HIGIJENSKI ZAVOD U BANJALUCI

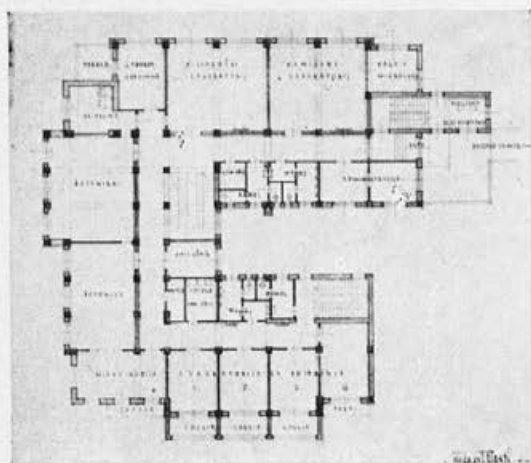
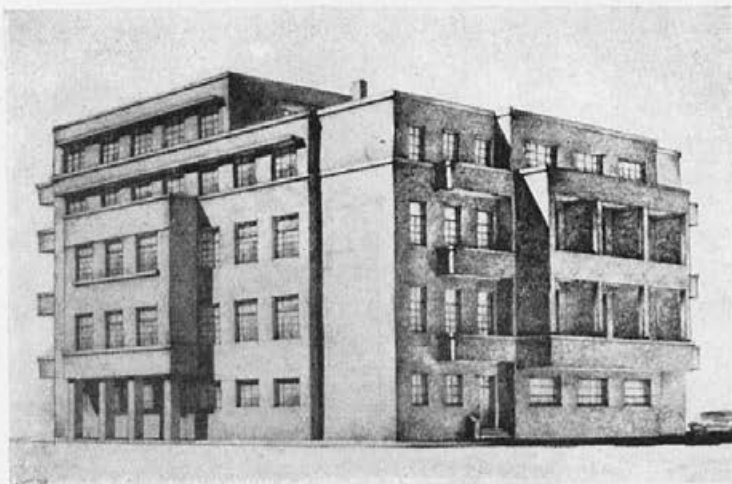
Projektirana zgrada Higijenskog zavoda postavljena je na već unapred određenom položaju tako, da stoji dulja strana zgrade uporedo sa zapadnom ulicom, a kraća strana normalno na prvu.

Naročita se briga pri tome vodila, da se reši ugao kao arhitektonska dominantna i da se naglasi glavni ulaz u zgradu, koja je u tom vidu na dužoj strani dvokatna, a na kraćoj trokatna. Kako je prostor razmerno malen, to se svima sredstvima nastojalo da se pojedine prostorije što bolje iskoriste, pa da im se da pregledna i jasna veza i time omogući najracionalnija izgradnja.

Tlocrtnom rešenju postavljen je kao uslov centralni položaj prostranog foyera i stubišta na uglu. Ovo poslednje je u vezi s oba hodnika, uz koja su poredene uredske prostorije. Na kraju spomenutih prostorija nalaze se dva stambena stubišta, koja svojom oblom silhuetom završuju horizontalni smer obih fasadnih ploha.

Tlocrt i izgled

Ing. arch. J. M. Kodl:

SKICE ZA OCEANOGRFSKO-BIOLOŠKI INSTITUT U SPLITU.

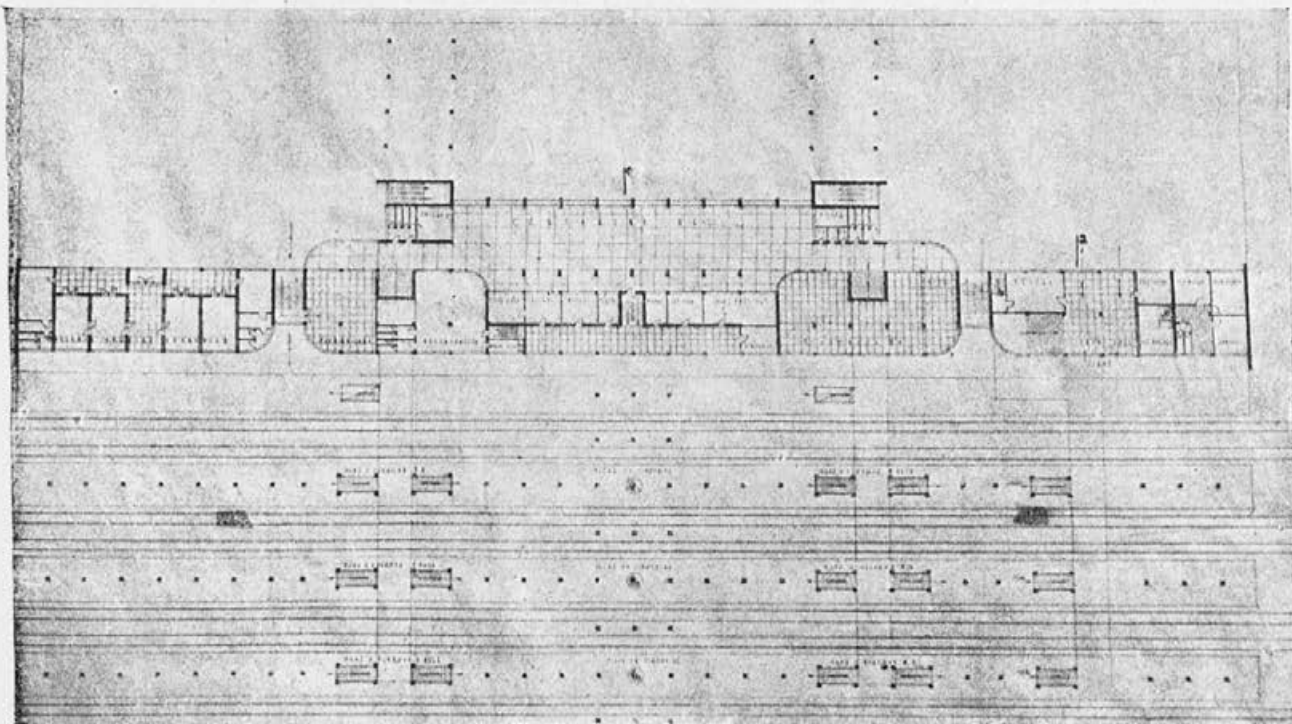
Ove prve skice bile su izrađene na poziv kura-torija za izgradnju Oceanografskog Instituta na Ja-dranu u julu 1928 kao informacija u svrhu utanačenja programa i određenja aproksimativne građevne svote. Građevina je morala osim potrebitih prostorija za znanstveni rad i potrebnih prostorija za mašinski namještaj sadržavati i stanove za pomoćno osoblje, za upravnika i asistente kao i za kurziste.

U svrhu štednje bila je građevina zamišljena kao željezobetonski skelet sa ispunjavajućim zidom.

Arch. Ā. Ulrich, Zagreb

Natječajna osnova za željezničku stanicu u Skoplju. Odkupljena radnja

Arch. A. Ulrich, Zagreb

Tlorit prizemlja željezničke stanice u Skoplju

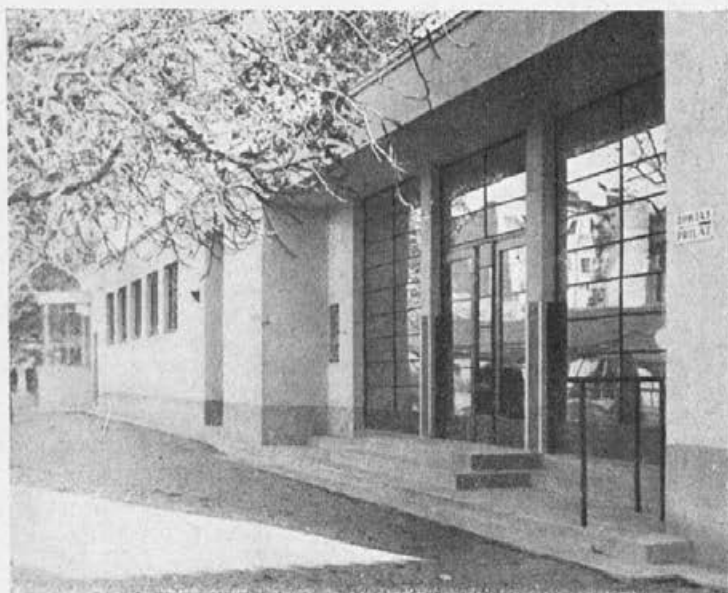
Arch. Mate Baylon:

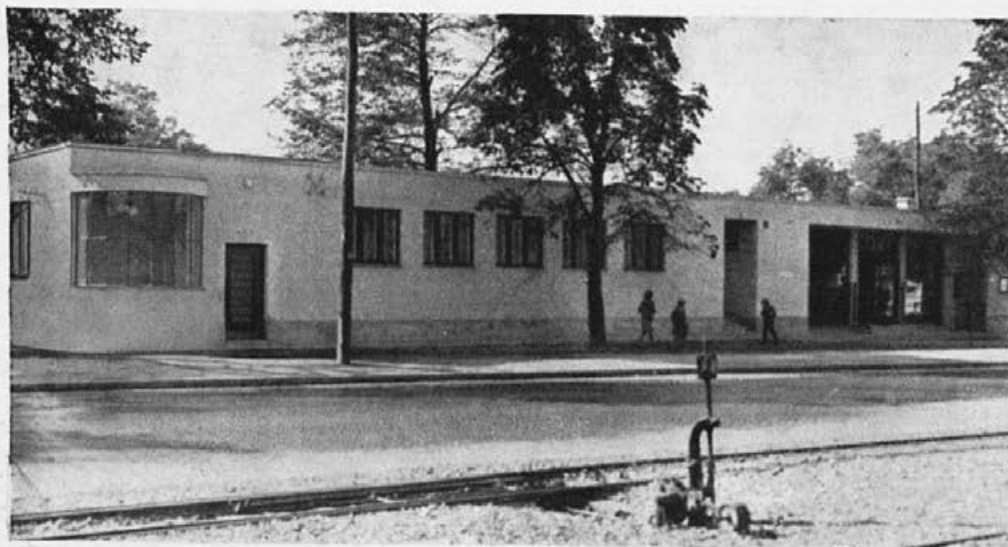
UPRAVA TRAMVAJA I ČEKAONICA U SARAJEVU.

Podignuta je provizorna zgrada za Upravu tramvaja i za čekaonicu za vozove na pruzi Sarajevo—Ilidže. Postavljena je krajem Vojvode Putnika ulice na samom prelazu u Aleksandrovu ulicu, na glavnoj raskrsnici tramvaja i stanica lokalnog voza za Ilidže.

Za sada sprečava konačno uređenje ovoga dela grada pitanje staroga groblja, koje je zajedničko vlasništvo Srpsko-pravoslavne crkvene opštine i Vrhbosanske nadbiskupije u Sarajevu. Čim se nađe shodan izlaz u ovom pitanju, moći će se pristupiti definitivnoj regulaciji.

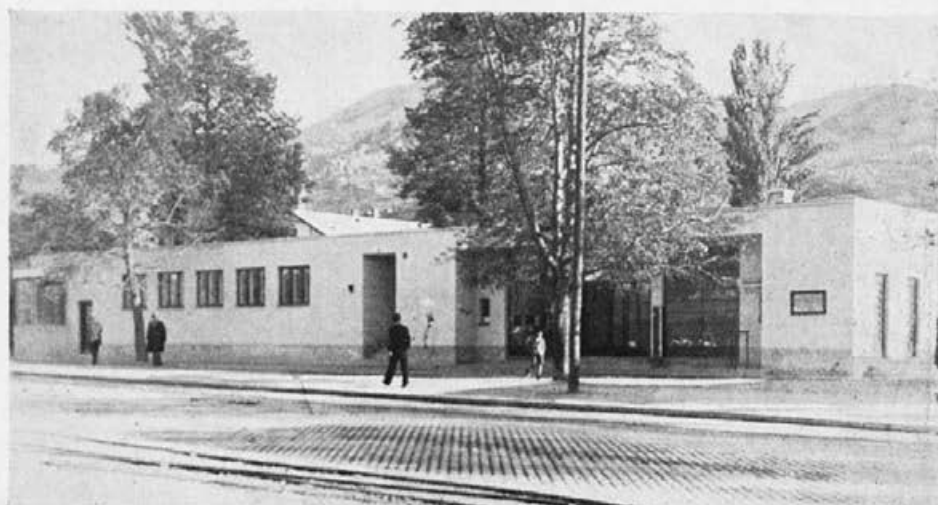
Provizorij prilagođen je za sada građevnoj liniji.

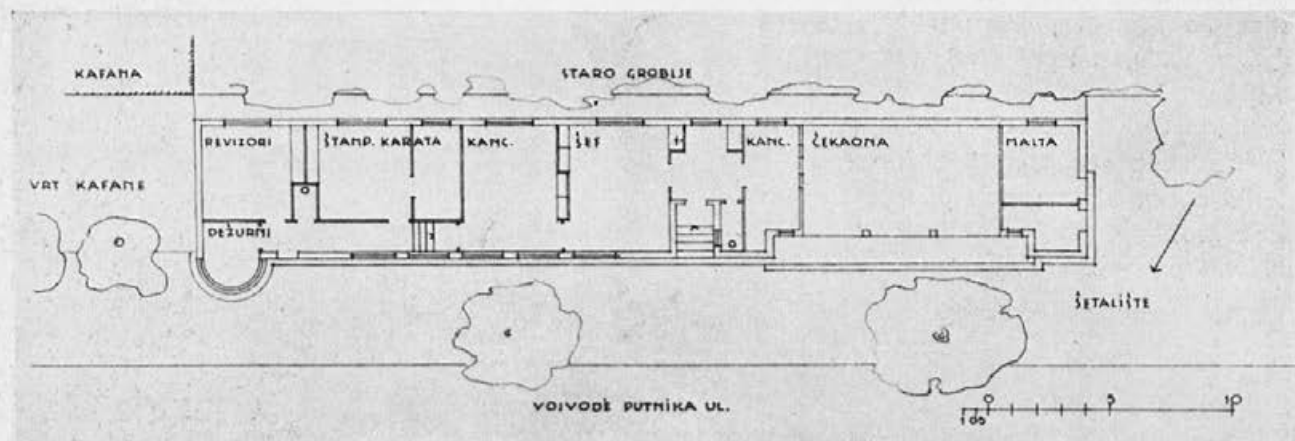
Arch. M. Baylon, Sarajevo

Izgled sa cestne strane

Arch. M. Baylon, Sarajevo

Izgled sa cestne strane

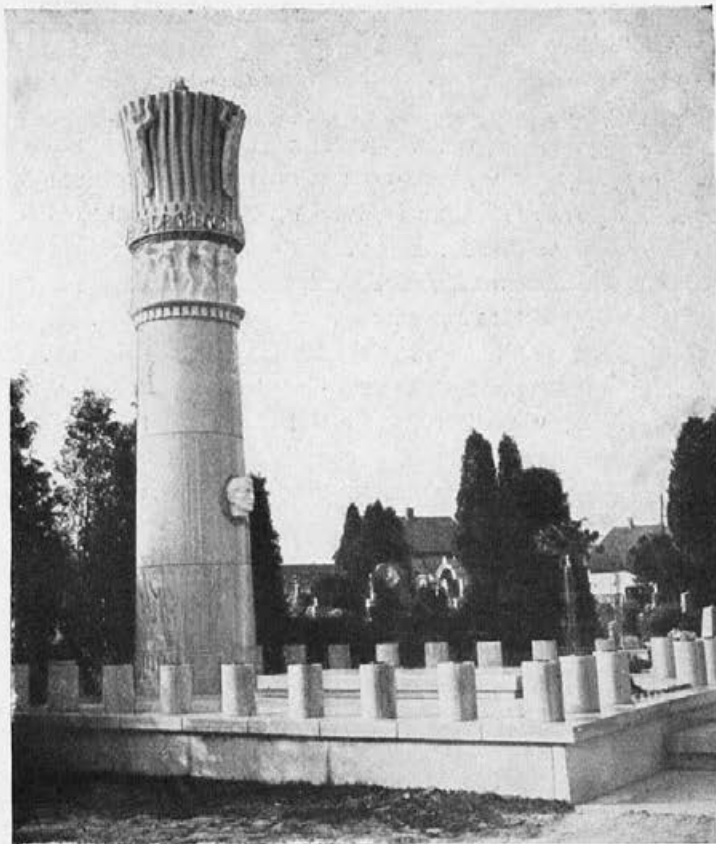
Arch. M. Baylon, Sarajevo

Tlocrt uprave tramvaja i čekaonice u Sarajevu

Ing. arch. Glanz Vinko, Ljubljana:

**Grobnica dr. Gregorja Žerjava
v Ljubljani.**

Monumentalni steber petih metrov višine iz modrega beljaškega marmorja je okrašen s figuralnim vencem in kapitelom, ki je oživiljen s kanelurami. Figuralni venec predstavlja pohod k Jugoslaviji, na kapitelu samem pa so štirje geniji, kar jasno priča o notranji zamisli celokupnega spomenika. V sredini stebra je vdrelana marmorna glava pokojnika. Tlak s svetlobnimi stebrički, nagrobno ploščo in predstoječo vazo zaključuje celotno grobnico.

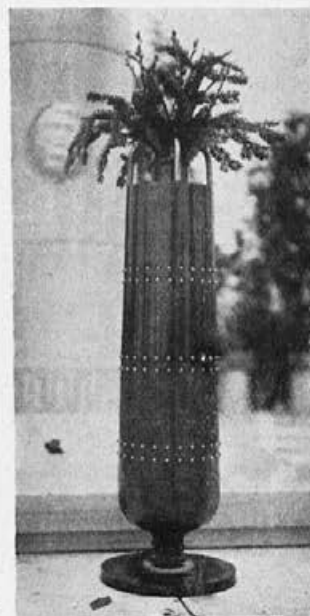

Celotni pogled na grobnico

Kapitel s figuralnim vencem

Figuralna dela akad. kiparja Kalina Boris
Kamnoseška dela izvršila tvrdka Kunovar

Vaza

**IZ KNJIGE: ARCH. JOŽE MESAR IN ARCH. IVO SPINČIČ,
»STANOVANJE«, LJUBLJANA**

Navedeni primeri načina zazidave, zidanja samega, gradiva, tlorisa itd., so pogojeni, kakor vidimo, po načinu našega prebivanja, po udobnosti, ki jo zahteva naš življenski red. Slehera še tako neznatna napaka, ki jo naredimo pri reševanju teh činiteljev, in ki ruši sklad naših vsakdanjih potreb, našega vsakdanjega življenja, se nam prej ali slej kruto maščuje. Za udobno stanovanje pa nikakor ne zadostuje pravilna rešitev tlorisa, razdelitev prostorov in lepa zunanost. To so le predpogoji, da moremo urediti notranji organizem, notranje življenje naših domov. Notranjost hiše moramo opremiti, opremiti po istih načelih, ki smo jih v bistvu postavili v osnovi naše hiše. Kakor na zunaj zdrav človek, ki v svoji notranjosti boleha, je nova hiša, ako vanjo postavimo opremo, grajeno na drugih načelih, iz drugih dob in drugačnega časa, za druge potrebe in zahteve. Vsa naša dosedanja stanovanja pričajo dovolj živo, da so le muka in skrb naših gospodinj. Naše žene so radi večnega pospravljanja, kuhanja, umivanja, čiščenja, šivanja itd. prave sužnje stanovanj, in to prav za prav stvarjem, predmetom, ki bi morali nam služiti v olajšanju in udobnosti. Krivdo nosijo velikokrat gospodinjje in žene same, ki so trdno uverjene, da ustvarijo svojim možem prijeten in udoben dom tako, da okrasijo in dičijo svoja stanovanja s slikami vseh vrst, zrcali, prtiči, čipkami, sohami, kipci, zavesami, blazinami, blazini-

Arch. Z. Neumann, Zagreb

Interieur

Arch. M. Vidaković, Zapreb

Hall vile P. Zagreb

cam, preprogami, stolčki, mizicami, vazami in nešteti drugi nepotrebni predmeti. Stene brez slik so po mnenju mnogih ljudi nemogoče, mrzle, in sobe brez njih so radi svoje enostavnosti in preglednosti puste in neprijetne. Ko si mlade gospodinje ustvarjajo nov dom, sicer mnogokrat mislijo, da je treba odstraniti vse, kar je nepotrebno, vso šaro, toda sčasoma se le nabere, bodisi v dar prejetih ali kupljenih, nepotrebni predmetov toliko, da ne vemo kam z njimi in vendar si nihče ne drzne zavračati teh nabiralcev prahu in nesnage.

Preden preidemo k ureditvi novega stanovanja, pogledjmo nekoliko, odkod prav za prav vsa ta krama. V prejšnjih časih gojena pojmovanja o stanovanju puščajo od rodu do rodu ostanke raz-

Ing. arch. Fatur, Kos, Platner, Ljubljana
Mizarsko delo: Rok Berlič

Soba dr. Guzelja, zdravnika v Ljubljani

Ing. arch. Fatur, Kos, Platner, Ljubljana
Mizarsko delo: Rok Berlič

Soba dr. Guzelja, zdravnika v Ljubljani

ličnih dob, ki zanje ni več mesta v naših stanovanjih. Teh si pa bogve iz katerih razlogov, ali iz spoštovanja ali iz praznoverstva, ne upamo odločno zavreči. Nikjer ni zapisano, da moramo hraniti pečate raznih dob vprav v naših stanovanjih, zlasti ako pomislimo na poslednja nekulturna desetletja, najsi bodo predmeti kolikor toliko umetniške vrednosti ali pa navaden kič. V vsakem primeru gre praktično za povsem nepotrebne stvari, ki jih z lahkoto pogrešamo radi reda, radi snažnosti naših stanovanj. Naj bo oprema, slika ali kar koli v tem ali onem slogu, muzejske vrednosti ali navadna industrijska roba — ako ni na mestu, ako ni v skladu z našim življenjem, proč z njo! Tudi če poizkušamo

urediti stanovanja z umetniškim okusom, kar ponekod opažamo v poslednjem času, ne smemo delati bistvenih napak pri urejanju stanovanja. Le pogledjmo stanovanje, urejeno po želji gospodarja v duhu časa, po volji umetnika. Namesto prejšnjih reprodukcij v tisku ali starih olj vise ekspresionistične slike, moderna grafika, keramika in narodna umetnost, vse lepo razvrščeno po mizicah in poličicah. Povsodi ena in ista slika, povsodi samo bahaštvo, vse lepo razstavljeno kakor v muzeju. Človek pa,

Ing. arch. Fatur, Kos, Platner
Mizarsko delo: Rok Berlič

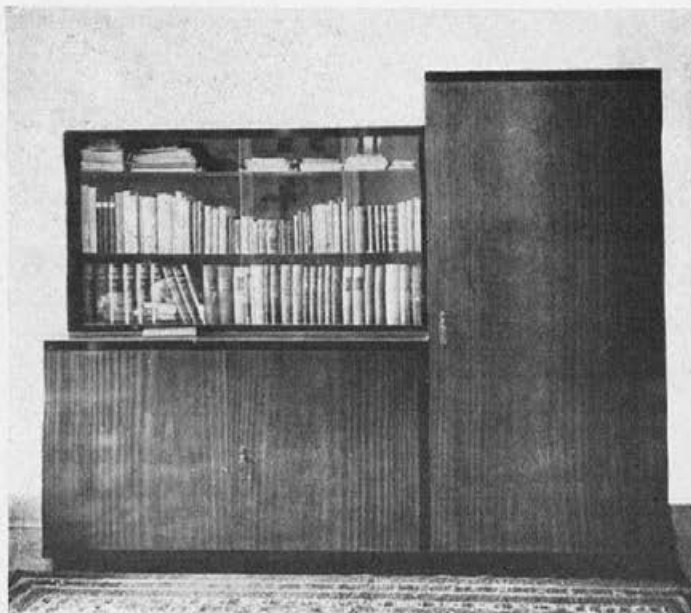
Ing. arch. Fatur, Kos, Platner, Ljubljana
Mizarsko delo: Rok Berlič

ki bi naj imel v stanovanju prvo mesto, je v tem okviru povsem odveč. Vsi pozikusi, ki se bistveno naslanjajo na posnemanje starih slogov, so prav tako bistveno formalno pogrešeni in to radi nas in naše nove okolice.

Kakšno bodi stanovanje sodobnega človeka?

Radi denarne in prostorne ekonomije se moramo zadovoljiti z manjšimi stavbišči kakor kdaj prej, vendar si želimo kolikor mogoče velikih in zračnih prostorov. Spoznali smo dragocenost prirode, solnca in zraka, želimo si jih v svojih domovih po trdem delu in boju za vsakdanji kruh. Prav radi se odpovemo vsem nepotrebnim reprezentativnim prostorom, salonom in nepotrebnim sprejemnicam. To pa le, da zamenjamo te prostore za udoben in velik prebivalni prostor. Velik bodi prostor za udobno prebivanje, za mirno uživanje svobodnega časa, časa odmora. Radi žrtvujemo dolge hodnike, ki so nerabni in nepraktični. Tudi naše spalnice smejo biti manjše kot nekdanj, vendar pa tolke, da spravimo vanje opremo za shranjevanje naših oblek in perila, umivalnik pa mirno odpade, saj imamo vendar kopalnico.

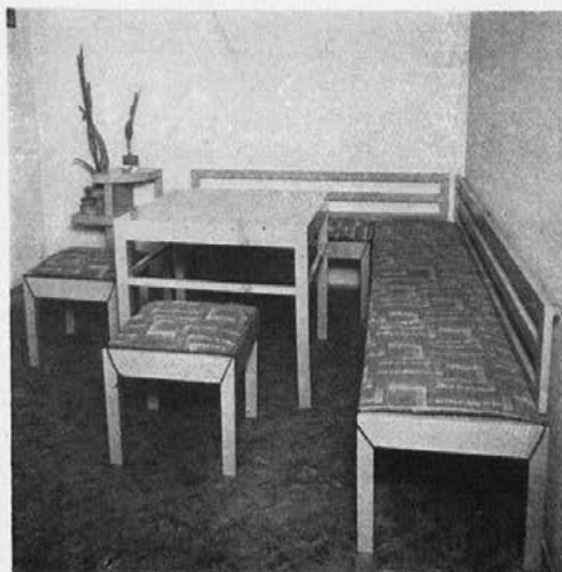
Da ustrežemo našim ženam, našim gospodinjam, uredimo stanovanje tako, da jim skrajšamo pot do medsebojno vezanih

Omara za knjige

Arch Jože Mesar, Ljubljana
Oprema čakalnice dr. R. Bossina, okulista v Ljubljani
Mizarsko delo: Jože Žagar

Arch. Jože Mesar, Ljubljana
Ordinacijska soba dr. R. Bassina
okulista v Ljubljani

prostorov, to se pravi, da skušajmo doseči najkrajše zveze med kuhinjo in jedilnico, spalnico in kopalnico, pralnico, sušilnico in likalnico; med delom naj ima žena možnost nadzorstva nad otroci. Saj otroci zase ne zahtevajo več kot miren kotiček, kjer se nemoteni igrajo in ne ovirajo s svojim igranjem odraslih.

Po vsem, kar smo v prejšnjih odstavkih pojasnili glede na stanovanje, se vprašujemo:

kje je prav za prav oprema, tista oprema, ki jo poznamo kot neobhodno potrebni rekvizit naših stanovanj? Vse, kar je bilo premičnega in nepremakljivega v opisanem stanovanju, so bili miza, stoli, pa postelje — in prav nič drugega. Kje je torej udobnost, o kateri toliko pišemo in o kateri toliko razpravljamo? V redu, v enotnosti, v smotrnem oblikovanju. V miru in redu, ki nam ga daje pogled in bivanje v takih prostorih. Stvari, ki so v svojem bistvu

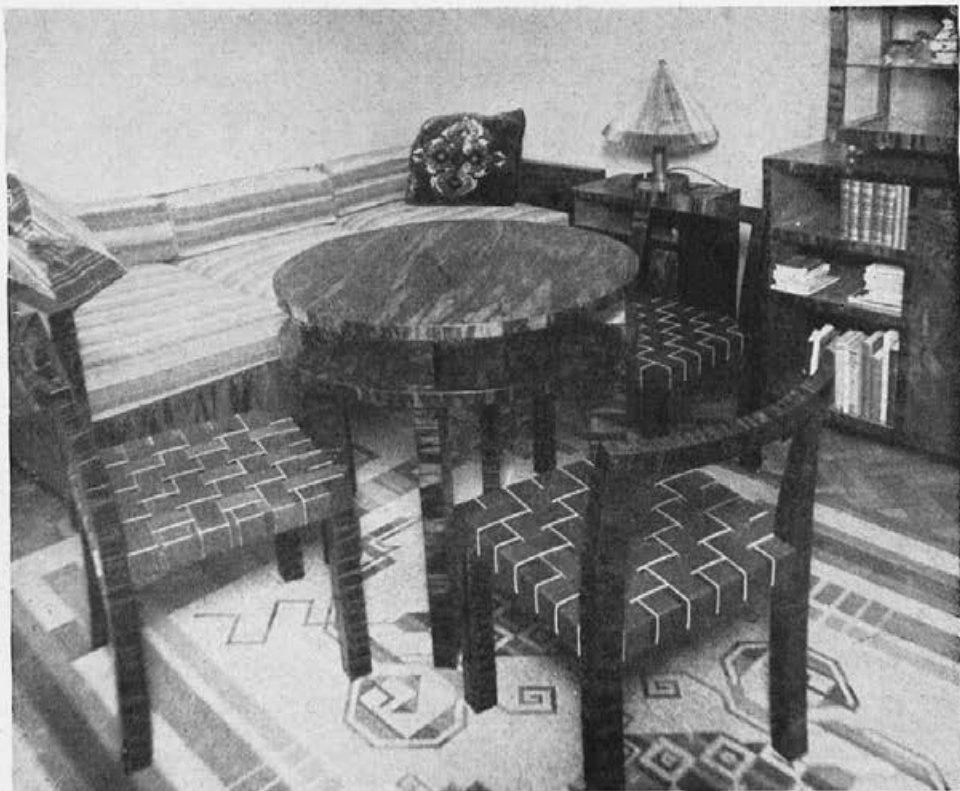

Arch. Jože Mesar, Ljubljana
Oprema dr. R. Bassina, okulista v Ljubljani
Mizarsko delo: Jože Žagar

Knjižna omara

Pisalna miza

Arch. Jože Mesar, Ljubljana
Mizarsko delo: Jože Žagar

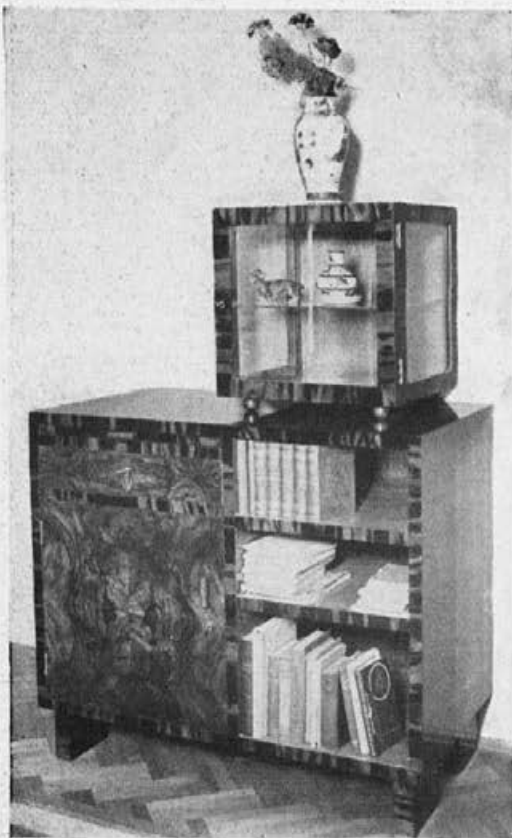
Del stanovanjske sobe
dr. R. Bassina, okulista v Ljubljani

slabe, ne moremo tako krasiti, kakor smo bili vajeni, kakor so delali predniki. Predmeti, smiselno in enotno oblikovani z nekim namenom, za neko potrebo in zahtevo, so sami na sebi lepi. Prostorji z okni, vrati, opremo, stenami, stropom in tlemi, medsebojno po potrebi in obliki urejeni in razvrščeni, nikakor niso pusti in hladni. Ne, taki prostori niso le smotrni in stvarni, marveč so tudi oblikovani in to bodi bistveni ter glavni pogoj pri ureditvi slehernega prostora, stanovanja in cele hiše.

Kakor smo že prej omenili, so mnogi skušali urediti prostore in stanovanja z opremo, posneto po starih slogih ter tako skušali koncentrirati vse glavne slogovne stopnje v enem samem stanovanju. Tako je bilo n. pr. važno, da je bila jedilnica renesančna, spalnica baročna, soba gospe v slogu Ludvika XVI., i. t. d. Zavedati pa se moramo, da je na tak način povsem nemogoče

Arch. Jože Mesar, Ljubljana
Omari za obleko in perilo

Arch. Jože Mesar, Ljubljana
Kombinirana omarica z vitrino
dr. R. Bassina, okulista v Ljubljani
Mizarsko delo: Jože Žagar

rešiti bistveno vprašanje našega stanovanja. Na tak način ne moremo postaviti niti temeljev naši stanovanjski kulturi, niti oblikovno ne izrazimo hotenja naše dobe. Jasno je, da današnji človek — v kolikor ga poznamo — ne spada v okvir omenjenih dob in slogov. To pa iz naravnega razloga — le pomislimo in predstavimo si dobo, v kateri so živeli ljudje tistih časov. Razumljivo je, da je bila njih potreba, živeti v takem okviru: njih čas je bil pač tak. Dokument njih časa, to je baš oprema, jasno priča, kakšno je moralo biti njih življenje. Pomisliti moramo, da je nekdanj delalo 75 odstotkov ljudi za ostalih 25 odstotkov, ki so prebivali v razkošnih stanovanjih z bahaško opremo. V naši dobi, ko se družabni red od dne do dne bolj izravnava, ko gremo v premi črti

preko razlikovanja stanu in poklica, je tak okvir gotovo pogrešen. Poglejmo, kako smo dandanašnji oblečeni: obleka delavca je oblikovno povsem enaka oni ministra. Zakaj naj torej delamo razliko pri reševanju stanovanjskega problema? Dasi so zahteve ročnega delavca proti zahtevam intelektualca drugačne, so v bistvenih vprašanjih vendar tako podobne, da nikakor ne naletimo na večje razlike. Ako si pa denaren človek želi luksusa in ekstravaganc — nič lažjega od tega. Namesto da je njegova oprema preprosta, enostavna, naj si jo napravi iz dragocenega materiala, naj si jo pač pozlati. Toda v bistvu oblike in v namenu opreme ni moči

Arch. Jože Mesar, Ljubljana
Mizarsko delo: Jože Žagar
Tapetniško delo: Ignac Narobe

Spalni divan
dr. R. Bassina, okulista v Ljubljani

Ing. arch. Omahen-Serajnik, Ljubljana. Mizarsko delo: Rok Berlič

Bufett

spreminjati ničesar. Med tako zvanim meščanskim stanovanjem in stanovanjem delavca ne smemo delati nobene razlike, to pa niti z denarnega, niti s socijalnega vidika. V hipu, ko si zastavimo vprašanje za rešitev stanovanjskega problema, kakšno naj bo in kako bodi opremljeno naše stanovanje, naš dom za počitek, za razvedrilo, za družinsko življenje, za shranjevanje naših za življenje potrebnih predmetov, naše lastnine — nam zveni nasproti vedno en in isti odgovor: človek, ljudje hočejo tako stanovanje, da ustreza najširšemu pomenu besede: dom.

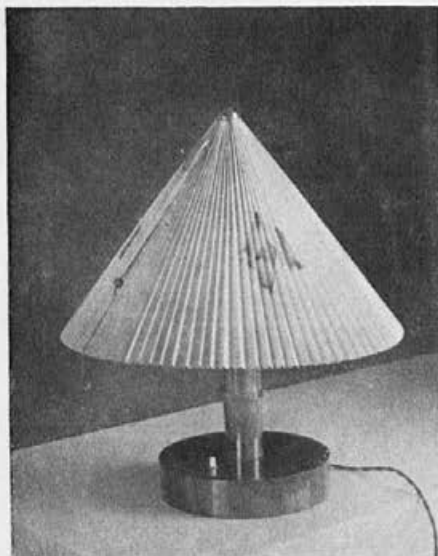
Nečemo, da bi kdo iz prejšnjih izvajanj v odstavku o sodobnem stanovanju napačno pojmoval naše stremljenje in smatral le tako ureditev za merodajno ali morda kot primer »modnega« stanovanja. Ne, navedli smo vse to, da bi bilo pravo bistvo stanovanja lažje razumljivo, da bi bolje pojmovali smisel opreme, ki je namenjena, da nam služi, in nikakor ni radi lepšega, radi svoje estetske vrednosti. Predmeti, ustvarjeni in oblikovani v zadostitev naših potreb, naj bodo najprej dobri, sposobni služiti svojemu namenu. Ako kdo vanje vdahne še moč umetnine, tem bolje. Menimo le, da je že v primernem delu po gornjih pogojih predmet tudi v umetniškem pogledu zadovoljujoče izvršen. Za grobo napako štejemo pa vsako okraševanje s starimi in novimi izumetničenimi ornamentami. Pozabiti ne smemo, da je ornament, ki ga opazimo na starem predmetu, simbol, pisava, razumljiva vsem narodom iz časov visokih in velikih kultur.

Ing. arch. Omahen-Sarajnik, Ljubljana. Mizarsko delo: Erman-Arhar

Kot dnevne sobe

Prav gotovo bo tudi naša doba ustvarila svoj tipični ornament, ki ga pa danes še ne poznamo. Ako empirično zasledujemo razvoj posameznih dob, opazimo, da je v začetku, ob postanku sleherne epohe enostavnost oblike in nedeljena ploskev tipičen pojav. In le tekom razvoja so se pojavili okraski in ornamenti, ki so se uporabljali seveda le tam, kjer je bilo njih pravo mesto.

Ako imamo opravka s staro opremo, ali z opremo, ki nam je drag spomin, od katerega se nam je težko ločiti, nikakor ni rečeno, da moramo tako opravo vso zavreči in nadomestiti z novo. V takih primerih izberemo najboljše predmete, ki nam morejo služiti prav tako dobro kakor novi. Te predmete ohranimo, vse ostalo pa, kar bi nam bilo v napoto, kar bi motilo soglasje našega časa, izločimo. Dobrih predmetov najdemo med staro opravo mnogo, časih celo boljših nego so novi. Prej omenjena ureditev stanovanja naj nas pri izbiri dobrih predmetov nikakor ne ovira. Presoditi pa moramo vse stvari in predmete le s takega stališča, ki ne nasprotuje bistvu stanovanja, to se pravi stanovanja, ki odklanja vse, kar ni v skladu z nami, z našim

Arch. Jože Mesar, Ljubljana

Namizna svetilka

življenjem, kar ni na mestu in bi nas utegnilo ovirati.

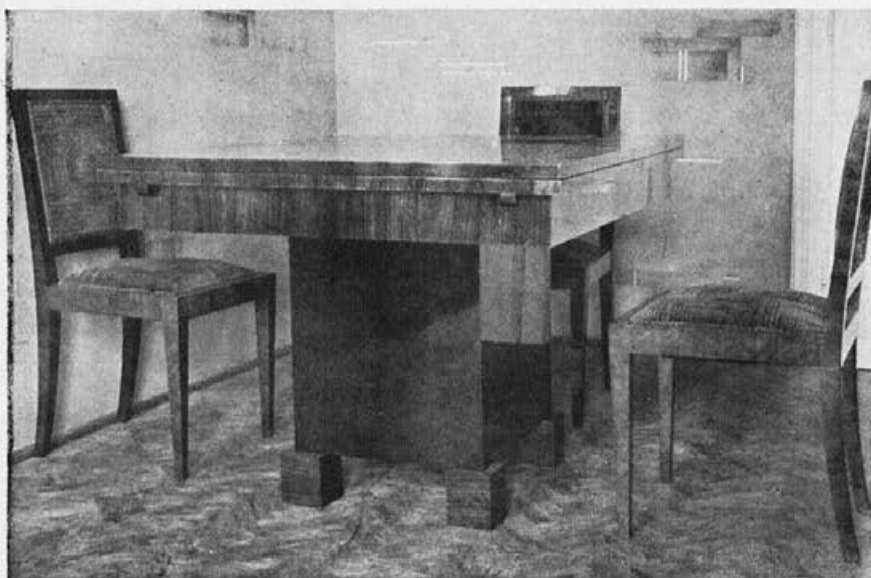
Zato se ne ozirajmo — kadar urejamo stanovanja — na morebiti priporočene tako zvane »moderne« stvari, marveč pretehtajmo in proučimo sleherno stvar najprej z lastnega stališča, ne oziraje se na reklamo, ki nas dostikrat slepi. Premislimo in preizkusimo, ali je stvar res dobra in ali nam more služiti ter zadovoljiti vse naše zahteve in potrebe.

Ako sami nimamo tako bistrega očesa za stvari, ki spadajo v stanovanje, pokličimo arhitekta, izkušenega v teh stvareh, ki se bavi s problemom z vso vneto in znanjem.

Kakor vse kaže, smo na pravi poti, verjetno je, da bo nakazana smer podlaga naši bodoči stanovanjski hiši. Izkoristimo vse svoje sile in zmožnosti, da si ustvarimo v pravem pomenu besede dom. Trdno smo uverjeni, da je z dobro voljo tudi v naših razmerah in z našimi sredstvi možno ustvarjati dobre stvari, zlasti ako bomo spregledali in uvideli, kje tiči bistvo stanovanja.

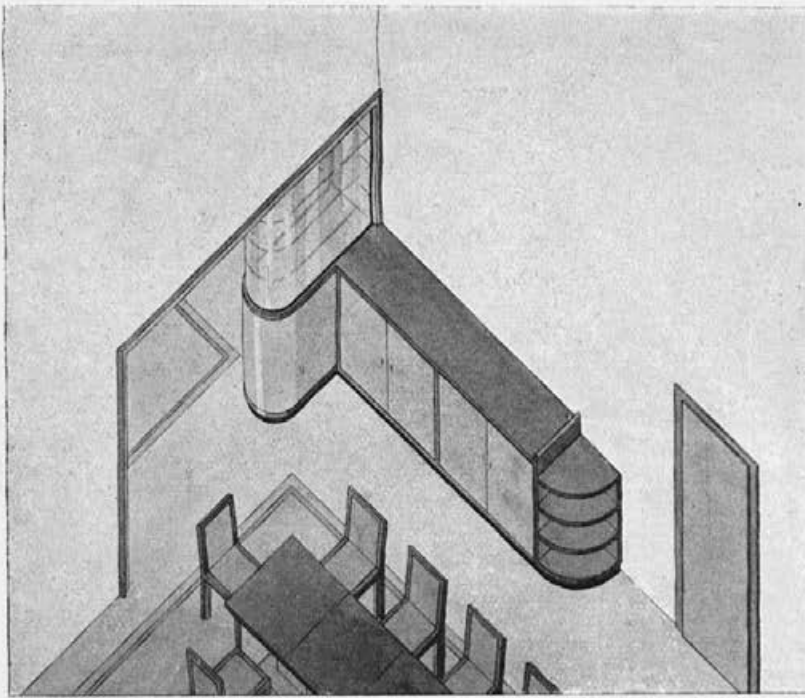
Ing. arch. Herman Hus, Ljubljana Omara za knjige in spise

Ing. arch. Herman Hus, Ljubljana

Jedilna miza

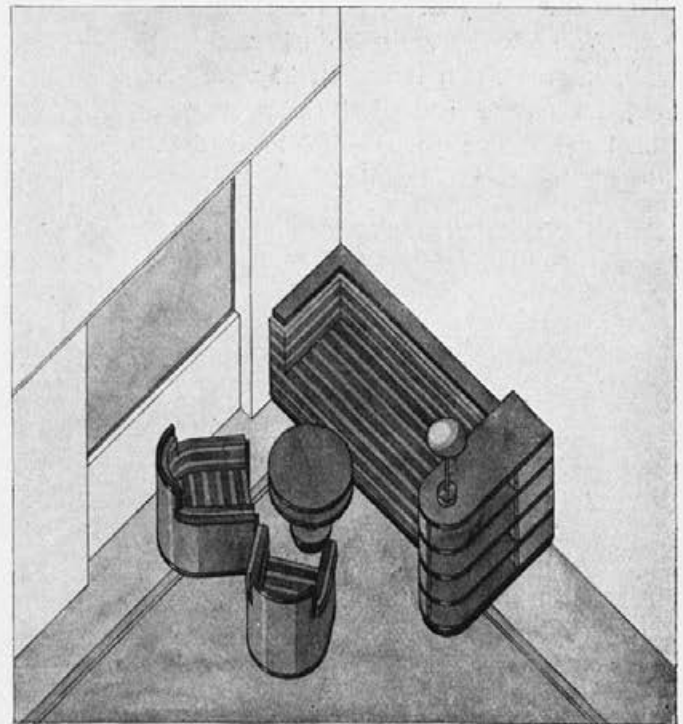
Ing. arch. Fatur, Kos, Platner,
Ljubljana

Skice notranjčine

Plastika za pročelja Vile O. Ljubljana

Ing arch. Vladimir Šubic:

Nova risalna tehnika

Za korespondenco, za knjigovodstvo in druga pisarniška opravila so že precej časa v uporabi tehnični pripomočki, ki poenostavljajo in pospešujejo poslovanje.

V trgovskem, oziroma vobče poslovnem svetu je torej racijonalizacija dela že polno uveljavljena, a vedno še išče in najde novih smeri, da se uveljavi. Tehnika sama pa, ki je toliko delovnih pripomočkov dobavila raznim strokam v trgovini, industriji in gospodarstvu, se je od zadnjega časa morala zadovoljiti s komaj opaznimi izboljšavami svojega delovnega orodja.

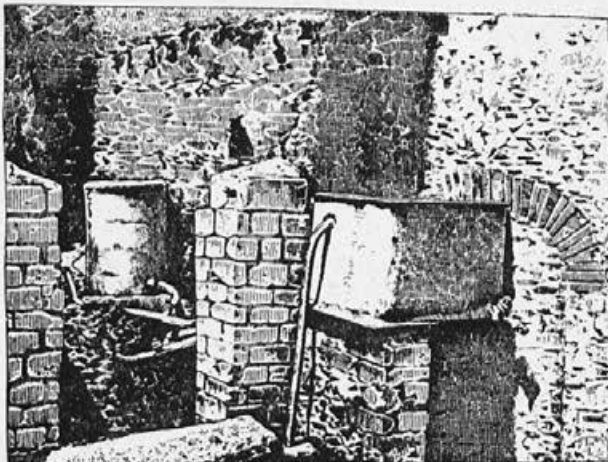
Pa se je naenkrat pojavila priprava, idejno zasnovana onstran oceana, ki je po par letih svojega postanka in izpolnjevanja zavojevala že ves zunanji tehnični svet. Po zanimanju, ki ga upravičeno vzbuja nov risalni stroj »I s i s«, moremo soditi, da bodo skoraj potisnjeni v stran: priložnice s trikotniki, kotomeri, pa tudi radirke itd. povsod tam, kjer se nujno uveljavlja zahteva po hitrem, preciznem in snažnem tehničnem delu. Da niti ne imenujem ugodnosti, ki jih za zbranost duha in fizično vztrajnost pri konstrukcijskem in drugem risalnem delu zaposlenih nudi uporabljen imenovanega risalnega stroja. Posebnih koristi pri črtežih z mnogimi koti, dalje pri cestnih načrtih, železnih in drugih konstrukcijah. Uporabljati se morejo normalna in razna redukcijska merila.

Kako izgleda: Posebno konstruirana risalna miza ima prosto premikajočo se risalno desko, momentano uporabljivo v vseh poljubnih položajih. Risalni stroj nima nikakih vzmetov. Sedoji iz dveh, medsebojno v krogličastih tečajih spojenih paralelogramov, kojih eden nosi risalni globus z ravnili in merili. Risalni globus se prosto suče in se da fiksirati v vsakem kotu. V dotičnem kotu se potem premika preko risalne deske in omogoči, da se kjerkoli takoj lahko zarišejo paralele v smereh osnovnega kota.

Opisani, absolutno precizni risalni stroj bo nedvomno skoraj tudi pri nas našel potrebne upoštevanja za smotreno izrabo tehničnih delavnih sil.

Kopije brez tuša.

Če kopiramo originale z novim Mars-Lumograph-Lichtpausstift št. 2886 (torej brez tuša!), odpade dolgotrajno delo in vendar dobimo izvrstne kopije. Zabrisanje tušnih črt, čakanje, da se risba posuši, vse delo s tušem, risalnim

75.

poslije Krista

upotrebljavala se je ova rimska kupaonska peč. Pet robova bilo je satima zaposleno oko priprave tople vode. Danas je dovoljno pokrenuti jednu slavino na **VAILLANTOVU AUTO-GEYSERU** i već se smjesta možete poslužiti toplom vodom ne samo u kupaoni, nego i u kuhinji, spavaćoj sobi i t. d. Potanje upute i prodaja putem plinara i stručnih radnja

Pri naročilu se sklicuj na oglas v reviji

JŽ POHIŠTVENO MIZARSTVO

Samska soba dr. R. Bassina, zdravnika za očne bolezni v Ljubljani

JOSIP ŽAGAR

Dravlje 73
pri Ljubljani

IZDELUJE VSE VRSTE POHIŠTVA IZ MEHKEGA
LESA IN IZ VSEH DOMAČIH IN TUJIH FURNIRJEV

peresom, čopičem in strgalko, skratka ves nepotreben aparat odpade.

Mars-Lumograph priostrimo in uporabljamo kot navaden svinčnik in pri tem ni nič dražji od dobrega risalnega svinčnika. Dobavlja se v devetih trdotnih stopnjah: B, 2 B, HB, F, H, 2 H, 3H, 4 H za črteže in ExB za polno senčenje, polsenčenje in plastično risanje. Z ExB upodobimo naravnije in hitreje kakor s tušem vlaknato lesno tkivo, mramorno ožilje itd. Trdotne stopnje B, 2 B, HB do 4 H za črteže se ujemajo z mojimi Mars risalnim svinčnikom in vsled tega popolnoma odgovarjajo navadnim dobrim risalnim svinčnikom.

Na ta način dobljene kopije lahko v resnici smatramo kot popolnoma brezhibne; zato tudi lahko to kopirno postopanje, ki nam prihranja čas in denar, toplo priporočamo. Tvrdba Mars-Bleistiftfabrik J. S. Staedtler v Nürnbergu rade volje razpošilja prospekte P 1545/EK in posamezne vzorce, da se lahko vsak osebno prepriča o prednosti te praktične novosti.

Poizkusi so ugotovili, da ima Mars-Lumograph razen svoje odlične sposobnosti, da zakrije pomožne črte, še vsa ostala svojstva dobrega risalnega in pisalnega svinčnika, tako da ga lahko brez nadaljnega uporabljamo kot navadni svinčnik za pisanje, steno-grafiranje in risanje. Je torej univerzalni risalni in pisalni pripomoček.

Ing. Brebera Gradjevna kontrola u betonskoj gradnji u prevodu Ing. M. Martinisa.

Djelo sadržava praktične metode kontroli-sanja betonskih gradjevina za vrijeme njihove izvedbe; iznose sva svojstva cementa, dataka, vode i betona, te način njihovog ispitivanja na gradilištu obzirom na zahtijevanu sigurnost i ekonomičnost smjese. Knjiga sadrži dosta skrižaljki i crteža, ter je od osobite važnosti za sve tehničke krugove. Bila je preporučena od Ministarstva Saobraćaja I Br. 22.647 od 27. februara 1930 svim Direkcijama željeznica.

Cijena je knjigi 25 Din. Dobiva se u svim knjižarama i kod Ing. M. Martinisa u Splitu.

ARHITEKT JE SVETOVALEC V
VSEH GRADBENIH ZADEVAH

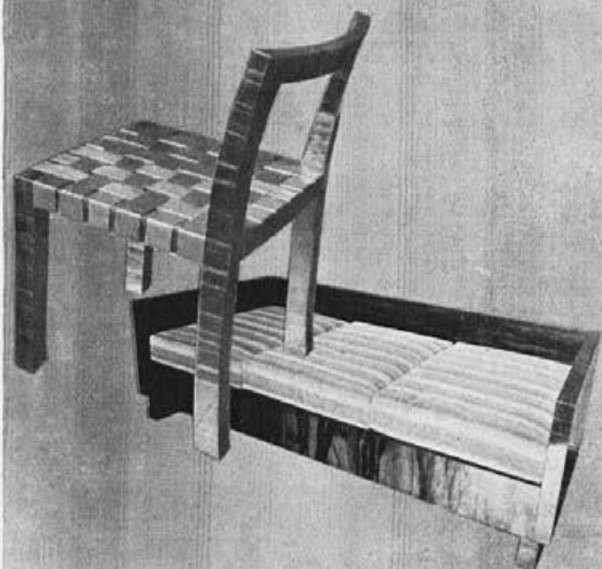
AKO ZIDAŠ SE OBRNI NA ARHITEKTA

Izvršuje fina mizarska in vsa
v pohištveno stroko spadajoča dela

Rok Berlič, strojno mizarstvo
Žapuže 22, št. Vid nad Ljubljano

TAPETNIK
DEKORATER

IGNACIJ NAROBE
GOSPOSVETSKA CESTA 16 — LJUBLJANA

STEKLO
PORCELAN
KERAMIKA

AVGUST AGNOLA LJUBLJANA, DUNAJSKA C. 10 — TELEFON 2478

Pri naročilu se sklicuj na oglas v reviji

TOVARNA POHIŠTVA

ANTON KOBİ, BOROVNICA
TELEFON BOROVNICA ŠT. 6

VRTEČA NAMIZNA SVETILJKA NAJVEČJA
MOŽNOST PRAVILNE RAZSVETLJAVE
PONAČRTHIN OPREMI PRIMERNA SVETLOBNA TELES

KAREL HLUPIČ
SPLOŠNO STRUGARSTVO

LJUBLJANA, Gosposvetska c. 16

STAVBNO MIZARSTVO — POHIŠTVENO MIZARSTVO

IVAN ŠEMRL POLJANSKA C. 69
LJUBLJANA

Pri naročilu se sklicuj na oglas v reviji

FRANJO KUNOVAR

KAMNOSEŠKO KIPARSKO PODJETJE

LJUBLJANA

POKOPALIŠČE SV. KRIŽ - TELEFON ŠT. 2787

LASTNI NAČRTI IN OSNUTKI
SODELOVANJE AKAD. KIPARJA IN ARHITEKTA

Specijalno podjetje za
javne, grobniške in
nagrobne spomenike,
opremljeni s kipi, reliefi
itd. Izvršuje stavbna dela
ter patentirani umetni

»Elita« marmor

v vseh barvah za notranj-
ščine, je dekorativen in
izboren material za ob-
laganje sten v javnih
lokalih in privatnih hišah
»Elita« marmor je tudi
priporočljiv za odlivanje
kipov in reliefov

Delo prihranijo

Mars-Lumograph-svinčniki za svetlobne pav-
ze št. 2886, D.R.P. prii. po RAL 931 A, v 9 različih
EXB. B, 2B, HB, F. H, 2H, 3H in 4H, z označbo
tročrte na vseh šestih sirenih črne glavice.
ker izredno dobro krijejo, je iztečenje ori-
ginalov svetlobnih pavz **POPOLNOMA NEPO-
TRESNO**. Uporabljivi tudi za pisanje in risanje.
lahko radiranje kot pri najboljših črtnikih.

Tovarniška
znakma

Zahtevajte brezplačno vzorec in prospekte!

J. S. STAEDTLER, Mars

tovarna za svinčnike, **NÜRNBERG 2 (296)**

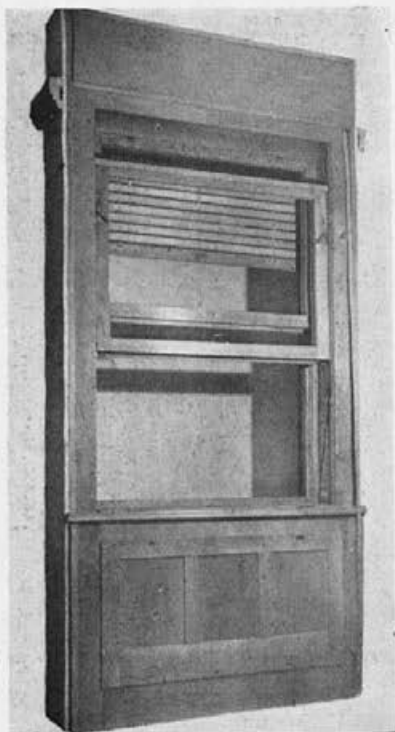
J. HLEBŠ

DRUŽBA Z OMEJENO ZAVEZO
LJUBLJANA SV. PETRA C. 33

SOBOSLIKARSTVO
IN PLESKARSTVO

Najmodernejši vzorci vedno na
zalogi. Najmodernejši brizgalni
aparati. Izvršitev solidna pod
garancijo. Cene konkurenčne.

Pri naročilu se sklicuj na oglas v reviji

A. ROJINA & COMP.

STAVBNO IN UMETNO MIZARSTVO

LJUBLJANA

SLOMŠKOVA ULICA 16

Tel. 2480. Rač. pošt. hran. 11.638

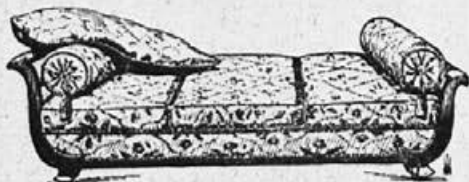
IZDELUJE: okna, vrata, interijer, patentirana smučna okna »NIKOLAUS«, horizontalna smučna okna »MU-RA«, vrteča se vrata

Zaupajte Vaše naročilo
priznано najsolidnejši
tapetniški tvrdki

Rudolf Sever

Marijin trg štev. 2

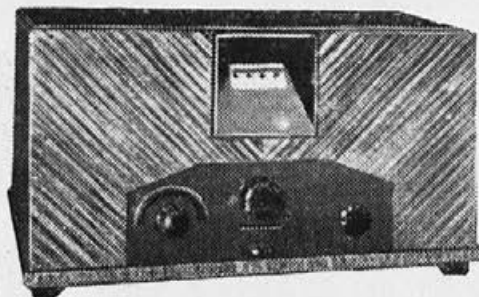
ki Vas bo s svojimi
izdelki in niskimi
cenami vsestransko
zadovoljila

V zalogi vedno najnovejše
blago za preobleko pohištva

Pri naročilu se sklicuj na oglas v reviji

**Gramofoni
Radio
Športne in
foto-potrebščine**

»Jugosport« r. z. z.
o. z.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 34

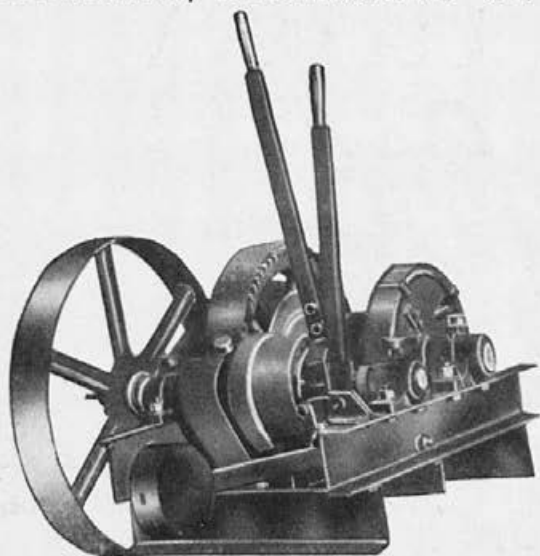
Telefon 33-83

Dalmatinova ulica 13

Telefon 33-63

R. WILLMANN

STROJNO PODJETJE * TEL. 20-55
LJUBLJANA, SLOMŠKOVA UL. 3

Izvršuje dvigala in dvigalne naprave za stavbni
materijal v najnovejši in solidni izvršitvi

Stavbno in pohištveno mizarstvo
izvršuje tudi po načrtih arhitekta

IVAN BONČA

Vižmarje 48, Št. Vid pri Ljubljani

strojno mizarstvo

REPŠE IGNAC

TVORNICA IN ZALOGA POHIŠTVA

LJUBLJANA

DVORNI TRG 1

TELEFON 3228

Pri naročilu se sklicuj na oglas v reviji

Litografijo Offsetišk

Z DIREKTNIM
FOTOKEMIČNIM
KOPIRANJEM NUDI LE

JUGOSLOVANSKA TISKARNA V LJUBLJANI

Tvornice opeke in peči

F. P. VIDIC & Komp. ANTON KOVAČIČ

LJUBLJANA

Prešernova ulica števil. 3

Se priporočajo za dobavo raznega stavbnega materiala, in sicer: prvovrstni zarezan strešnik, zidak, šamotno opeko, kameninaste cevi, Portland-cement itd. Prvovrstne glinaste peči raznih modernih oblik in barv. Štedilnike, obložene z domačimi pečnicami in češkimi emajl. ploščicami. Obložitev sten v kopalnicah, kuhinjah, mesnicah itd.

Najboljša in točna postrežba

»RUDE IN KOVINE« d. d.

LJUBLJANA, Masarykova cesta 12

Glavno zastopstvo CINKARNE D. D. CELJE

En gros: **Cinkovo belilo »Briljant«, cinkova pločevina, pocinkana železna pločevina, surovi in rafinirani cink, cinkov prah, „Cinkopon“, žveplena kislina, svinec, svinčena pločevina, kositer v kladah in palicah, kositer za spajanje, v palicah, antimon, aluminij, baker, zvonovina, razne barve, kovine i. t. d., šamotni material**

Kupuje: star cink po najugodnejših dnevnih cenah, odpadke drugih kovin i. t. d.

Brzjavni: Rude Ljubljana

Telef. int. 2727, 2827

Krona Vašega stanovanja
je lepo ogledalo!

ARHITEKTU, ki Vam dela ocnutek za Vaše pohištvo ali Vaš dom, veljajo naslednje besede:

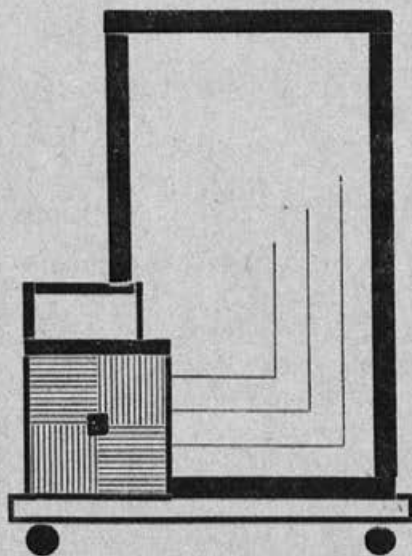
BRUŠENA STEKLA v vseh vrstah, v poljubnih oblikah in kakovosti za notranje in zunanje arhitektonske efekte

MARMORNATO STEKLO za oblaganje sten v poslovalnicah, po kopalnicah, kuhinjah, hodnikih, stopniščih in drugod

OGLEDALA, zbrušena po naročilu, kakor zahteva umetniški čut arhitekta.

Zaktevajte brezplačne in neobvezne ponudbe od
TVORNIC OGLEDAL IN BRUŠENEGA STEKLA

KRISTAL D. D.

MARIBOR
Koroška št. 32
Tel. 21-32

LJUBLJANA
Medvedova 58
Tel. 30-75

SPLIT
Zrinjska 6
Tel. 368

